

ANÀLISI DEMOGRÀFIC DE LA COMARCA DE LA VALL D'ALBAIDA. EVOLUCIÓ I CARACTERÍSTIQUES DE L'ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ

TREBALL FI DE GRAU

GRAU EN GEOGRAFÍA I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

Autor: Carles Calatayud Semper

Tutor: Carlos Cortés Samper

Departament de Geografia Humana

Universitat d'Alacant

Curs 2018/2019

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

**ANÀLISI DEMOGRÀFIC DE LA COMARCA DE LA VALL D'ALBAIDA.
EVOLUCIÓ I CARACTERÍSTIQUES DE L'ESTRUCTURA DE LA
POBLACIÓ**

Treball Fi de Grau

Grau en Geografia i Ordenació del Territori

Departament de Geografia Humana

Universitat d'Alacant

Curs: 2018/2019

Signatura de l'estudiant:

Vº Bº del tutor:

Carles Calatayud Semper

Carlos Cortés Samper

RESUM

La població de la Vall d'Albaida a experimentat importants canvis en les últimes dècades, tant en la seua evolució com en les característiques de la seua estructura demogràfica. El present treball fa un anàlisi de l'evolució de la població de la comarca i dels seus municipis a partir de mitjan segle XX, a més d'estudiar diferents indicadors per tal d'identificar les causes d'aquesta evolució, i de les característiques de la seua estructura demogràfica. Per a la portada a terme d'aquest anàlisi s'ha tingut en compte tant les poblacions més menudes rurals, com les capçaleres comarcals amb funcions urbanes, industrials i de serveis.

PARAULES CLAU

Població, demografia, comarca, Vall d'Albaida, envelliment, despoblació.

SUMMARY

The population of the Vall d'Albaida has undergone major changes in the last decades, both in its evolution and in the characteristics of its demographic structure. The present work analyses the evolution of the population of the region and its municipalities from the middle of the nineteenth century onwards, as well as studying different indicators to identify the causes of this evolution, and of the characteristics of its demographic structure. For the carrying out of this analysis, both the smallest rural populations, as well as the regional headwaters with urban, industrial and service functions have been taken into account.

KEYWORDS

Population, demography, county, Vall d'Albaida, aging, depopulation.

1. Introducció.....	1
1.1. Justificació i objectius.....	3
1.2. Metodologia.....	4
1.3. Antecedents.....	5
2. Contextualització sociodemogràfica d'Espanya i la Comunitat Valenciana per a analitzar la comarca de la Vall d'Albaida.....	6
2.1. Evolució de la població a Espanya a partir de mitjan segle XX.....	6
2.2. Evolució de la població a la Comunitat Valenciana des de mitjan segle XX.....	9
3. Dinàmiques i característiques de la població de la Vall d'Albaida.....	11
3.1. Evolució de la població en el període 1950-1981.....	11
3.2. Evolució de la població a la comarca en el període 1981-2001.....	14
3.3. Evolució de la població de la Vall d'Albaida en el segle XXI.....	18
3.4. Població de la Vall d'Albaida en l'actualitat.....	22
4. Dinàmiques demogràfiques i la seua influència en les característiques de la població.....	24
4.1. Creixement vegetatiu de la Vall d'Albaida.....	24
4.1.1. Creixement vegetatiu en el període 1991-2001.....	24
4.1.2. Creixement vegetatiu en el període 2001-2017.....	26
4.2. Saldos migratoris a la Vall d'Albaida.....	30
4.2.1. Saldos migratoris en el període 1991-2001.....	30
4.2.2. Saldos migratoris en el període 2001-2017.....	33
4.3. Saldos reals de la Vall d'Albaida.....	37
4.3.1. Saldos reals en el període 1991-2001.....	37
4.3.2. Saldos reals en el període 2001-2017.....	39
5. Estructura demogràfica de la Vall d'Albaida.....	40
5.1. Estructura demogràfica per a l'any 2001.....	40
5.2. Estructura demogràfica per a l'any 2018.....	43
5.3. Comparacions de les piràmides de població dels anys 2001 i 2018.....	47
6. Altres indicadors vinculats amb l'estructura actual de la població de la Vall d'Albaida.....	51
6.1. <i>Sex ratio</i>	51
6.2. Taxa i índex d'envelliment.....	52
6.3. Població estrangera a la Vall d'Albaida.....	56
7. Conclusions.....	59
8. Bibliografia.....	61

1. Introducció

Els canvis en la distribució i en les característiques de la població, s'han anat produint al llarg de l'història, i a nivell territorial, són diversos els factors que han influït en les dinàmiques de la població, entre els quals destaquen, des de guerres o conflictes entre els països o dintre d'aquests, a factors més relacionats amb els canvis físics i naturals, com podria ser les sequeres, o malalties en forma de plaga que podien produir grans canvis en la distribució de la població per la seua mortaldat. Avui en dia és més difícil que aquests tipus de factors afecten significativament en la distribució de la població, sobretot, si es parla dels països desenvolupats, malgrat que actualment, de vegades, es parla de com el canvi climàtic podrà afectar en un futur al desplaçament de persones que migrarien buscant millors condicions de vida.

En el cas d'un país com Espanya, aquests aspectes no tenen gran transcendència en l'actualitat, i són altres els que cobren una importància significativa. Aleshores, cal parlar d'altres factors de caràcter sociodemogràfic i econòmic que incideixen en les dinàmiques demogràfiques, i que en línies generals estan relacionats, entre altres, amb els hàbits de vida, la concentració en àmbits urbans, la situació econòmica i les condicions laborals.

A partir de mitjans del segle XX, fenòmens de caràcter sociodemogràfic, com l'èxode rural, el "baby boom", o l'arribada d'immigració per causes econòmiques en períodes de bonança econòmica, o les transformacions socials vinculades amb el desenvolupament econòmic, han sigut els processos que més han influït en els canvis de les dinàmiques demogràfiques del país.

El present treball d'investigació es centra en l'anàlisi de la població de la comarca de la Vall d'Albaida, tenint en compte la seua evolució, i les seues característiques actuals i passades.

Abans d'aprofundir en l'anàlisi d'aquesta comarca, es donarà una visió més àmplia, centrant l'objectiu, primerament en l'evolució i l'estat actual de la població espanyola, i, posteriorment en la valenciana, posant especial atenció en les comarques interiors de la Comunitat Valenciana.

La Vall d'Albaida és una comarca situada a l'interior sud de la província de València, limitant al sud amb la província d'Alacant, i estant rodejada per les comarques de La Costera al nord, La Safor a l'est, l'Alt Vinalopó a l'oest, i El Comtat i l'Alcoià pel sud. La Vall d'Albaida forma part de les anomenades comarques centrals valencianes.

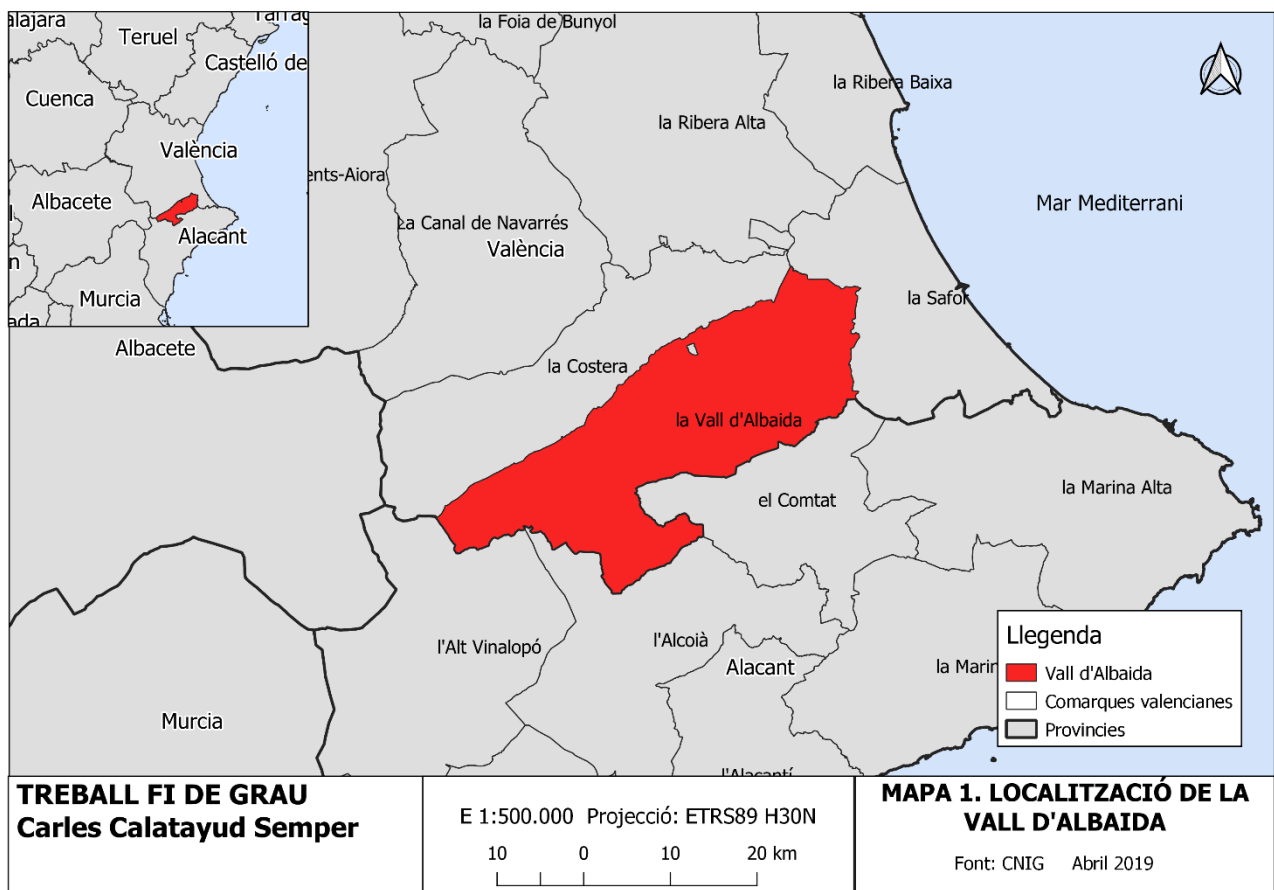
Pel que fa al medi físic, quasi la totalitat de municipis de la comarca es situen dintre de la vall que dona nom a la comarca, exceptuant Bocairent i Fontanars dels Alforins. La vall té una amplària que aplega als 15 km, i és més estreta cap a l'oest. Diversos rius recorren la vall, sent els més importants

el riu Clariano, el riu Albaida i el Missena, tots ells, i la resta de rius i barrancs de la vall, desemboquen en l'embassament de Bellús, el punt a menor altitud sobre el nivell del mar de la comarca.

Aquesta comarca es troba rodejada de muntanyes, entre les que destaquen la Serra Grossa al nord, dividida per l'Estret de les Aigües, per on discorre el riu Albaida cap al riu Xúquer, la Serra Vernissa i la Serra de Pinet al est, el Benicadell i la Serra d'Agullent al sud, i la Serra de la Solana a l'oest. El punt més baix de la comarca són els 130 metres d'altitud de l'Estret de les Aigües, mentre que el punt més alt es troba al cim del Benicadell, a 1104 m.s.n.m. Pel que fa als municipis, el que es troba a menor altitud es Bellús, a 137 m.s.n.m, mentre que els més alts són justament els que es troben fora del vall, Bocairent i Fontanars dels Alforins que superen els 600 m.s.n.m.

En el mapa nº1 es pot veure la localització de la comarca de la Vall d'Albaida.

Mapa 1. Localització de la Vall d'Albaida

Font: CNIG i elaboració pròpia.

Pel que fa a les comunicacions, la Vall d'Albaida és travessada per la seua part oest per l'autovia A-7, que és la principal via de comunicació cap a les ciutats de València i Alacant. La resta de la comarca està comunicada amb carreteres comarcals o autonòmiques, sent les més importants la CV-60 que va des de la A-7 en direcció Gandia, i la CV-62, que parteix de la CV-60 per enllaçar amb la A-7 en

direcció Alcoi. Per a l'entrada de l'autovia a la vall, aquesta ho fa pel ports d'Albaida i d'Olleria, aquest últim amb uns túnels que travessen la Serra Grossa. Pel que fa al ferrocarril, tan sols discorre una via per la comarca, la línia Xàtiva-Alcoi, que travessa la comarca per el centre i el sud-oest, i tan sols té parada en 6 municipis de la comarca.

Les activitats econòmiques de la comarca han tingut dos motors fonamentals al llarg de les últimes dècades, per una banda l'agricultura (com activitat a un segon nivell o de caràcter complementari), i sobretot l'indústria, principalment el sector tèxtil com el més important.

I pel que fa a la cultura, es pot afirmar que tota la comarca té una cultura en comú, amb tradicions molt paregudes en tots els municipis, i una història comuna en molts casos, que ha donat una identitat pròpia al territori i a la població de la comarca. Al mateix temps, és una cultura molt pareguda a la de la resta de les Comarques Centrals Valencianes, ja que tots els municipis de la comarca tenen com a llengua principal el valencià.

Quant a la població de la Vall d'Albaida, aquesta, amb dades de l'any 2018, compta amb 87.532 habitants, i tan sols una ciutat supera els 10.000 habitants, com és el cas d'Ontinyent, la seua capital. Per tant, es pot dir que la població de la comarca és majoritàriament rural. La mateixa, consta de 34 municipis, dels quals solament quatre superen els 5.000 habitants, i 20 d'ells no apleguen als 1.000 habitants.

En aquest treball es pretén analitzar quines són les dinàmiques demogràfiques de la comarca des de meitat de segle XX fins a l'actualitat, posant especial atenció a partir dels anys 80, i amb aquest anàlisi, a més, es pretén comprovar si es compleixen les mateixes pautes demogràfiques que en les zones rurals del país.

1.1. Justificació y objectius

Les dinàmiques demogràfiques han patit diversos canvis a les últimes dècades, canvis que han afectat directament a l'evolució i l'estructura de la població. Aquestes transformacions s'han donat tant als municipis menuts com als més grans, però amb diferents patrons.

En la Comunitat Valenciana, els canvis relacionats amb la pèrdua de dinamisme demogràfic, han afectat especialment al món rural i a les comarques d'interior, les quals no han sigut tant beneficiades per les dinàmiques sociodemogràfiques i econòmiques com les ocorregudes en les zones litorals i, sobretot en la província d'Alacant, en els eixos urbans-industrials de l'interior. Aquest treball s'ha elaborat per tal d'analitzar quines han sigut les dinàmiques demogràfiques de la comarca de la Vall d'Albaida, quin es l'estat actual de la seua demografia, i quines son les perspectives per al futur.

Aleshores, per tot això, aquest estudi planteja una sèrie d'objectius a dur a terme:

A. Objectiu general.

-Caracteritzar socio-demogràficament la comarca de la Vall d'Albaida durant les últimes dècades.

B. Objectius específics.

-Analitzar l'evolució de la població de la comarca des de mitjan segle XX.

-Analitzar els saldos vegetatius i migratoris de la Vall d'Albaida durant les últimes dècades.

- Definir l'estructura demogràfica de la comarca analitzada i interpretar els principals factors explicatius de la mateixa.

-Elaborar taules, mapes i gràfics per tal de portar a terme un millor anàlisi de les dades.

-Identificar quin és l'estat actual de la població de la comarca i establir uns escenaris de futur.

1.2. Metodologia

Per a l'elaboració d'aquest treball s'ha utilitzat una metodologia quantitativa, basada en la recopilació, transformació i anàlisi de dades i indicadors demogràfics de la comarca.

En primer lloc, s'ha procedit a la recerca de bibliografia relacionada amb l'evolució de la població a partir dels anys 50 del segle XX, tant del conjunt d'Espanya, com de la Comunitat Valenciana, i finalment, de la Vall d'Albaida. També s'ha buscat informació sobre els fenòmens produïts en les poblacions de la comarca, siguin fenòmens demogràfics, o d'altres que hagen pogut afectar directament o indirectament a les poblacions dels municipis.

Aquesta bibliografia s'ha utilitzat per a fer un resum del què ha passat, en termes demogràfics, durant les últimes dècades a escala nacional i autonòmica.

S'ha efectuat un anàlisi quantitatiu de les dades de població i de diversos indicadors a l'àmbit comarcal i municipal. Les dades han sigut extretes de l'Institut Nacional d'Estadística i del Portal Estadístic de la Generalitat Valenciana, per la qual cosa, per a aquest treball, serien les fonts principals d'obtenció de dades estadístiques.

A més, per al treball, s'han utilitzat diversos indicadors demogràfics, com les xifres absolutes de població, els saldos migratoris i naturals, les taxes d'envelliment o les estructures demogràfiques. Tanmateix, a partir d'aquestes dades s'han creat unes altres, mitjançant elaboració pròpia, per tal de fer comparacions percentuals entre distintes èpoques.

Per tal d'obtenir una millor explicació de les dades utilitzades, s'han elaborat gràfics, taules, piràmides de població i mapes, a partir de les dades extretes de l'INE i del PEGV.

1.3. Antecedents

Abans de portar a terme un estudi d'aquest tipus, és necessari examinar els treballs dels autors que han publicat sobre aquest tema, amb l'objectiu de conèixer un poc més sobre la comarca i les metodologies utilitzades.

Els estudis demogràfics a l'àmbit estatal i autonòmic son molt abundants, però a escala comarcal és més difícil encontrar publicacions sobre aquests assumptes, encara més, si es tracta d'una comarca sense grans ciutats ni una gran capital, com és el cas de la Vall d'Albaida.

Entre els principals autors destaca, sobretot, Ismael Vallès, el qual va publicar en la revista *Cuadernos de Geografía* el seu treball anomenat: *La transició demogràfica i l'evolució de la població a la Vall d'Albaida i les Valls d'Alcoi, 1900-1982*. Aquesta aportació va suposar un estudi molt complet de l'evolució de la població al considerar els saldos migratoris i naturals, però en el seu estudi, no incloïa tota la comarca de la Vall d'Albaida, ja que es centrava en les zones pròximes a les ciutats d'Alcoi i Ontinyent.

En altres publicacions, com les publicades per l'Institut de Cultura Juan Gil-Albert sobre les *Jornades d'Estudis de la Població Valenciana* de l'any 1996, es dediquen articles sobre l'envelliment o la distribució de la població valenciana en els que s'incloïen la Vall d'Albaida com a territori objecte d'estudi.

A més, destaca la revista d'estudis comarcals *ALBA*, on hi ha diverses publicacions sobre la població de municipis de la comarca com Ontinyent, Llutxent o Fontanars dels Alforins, dels autors Francesc Torres, David Mahiques i Guillem Llin.

Un dels estudis més complets que s'ha fet exclusivament sobre la comarca de la Vall d'Albaida, és el dut a terme per la Universitat de València, amb la col·laboració de la Diputació de València i el diari Levante, dins de la publicació *Estudis Comarcals de la Província de València*. En aquesta publicació es fa un complet anàlisi dels aspectes físics del territori; de les activitats econòmiques; dels recursos institucionals, culturals i patrimonials; de les infraestructures i els equipaments; i de l'estat de la població de la comarca a l'any 2016.

La publicació més recent que se centra específicament en la demografia de la comarca, es la realitzada per Daniel Alfonso en el *IV Congrés d'Estudis de la Vall d'Albaida* de l'any 2014, que amb el títol *Els efectes demogràfics de la crisi actual a la Vall d'Albaida*, analitza com va quedar afectada demogràficament la comarca en la recent crisi econòmica iniciada en 2008. En la seua investigació

estableix un anàlisi de l'evolució demogràfica en el segle XXI i les conseqüències que ha tingut la crisi econòmica en aquesta evolució.

En aquest punt, cal remarcar que no existeix un estudi que se centre únicament en la demografia de la comarca de la Vall d'Albaida amb una temporalitat de diverses dècades, tant d'aquest segle com del passat. Per tant, aquesta mancança suposa un inconvenient a l'hora de estudiar altres èpoques però dona suport i sentit a un treball actual que estudeie aquesta qüestió en la comarca analitzada.

Per últim, cal nombrar el paper que té la comarca dintre de l'Estratègia Territorial Valenciana, on la Vall d'Albaida apareix com una àrea funcional pròpia. En aquest document es presenta a la comarca com un territori dedicat principalment a l'indústria, sector que ocupa al 36,3% de la població activa. Per altra banda, es considera com una gran oportunitat la diversificació productiva, apostant pel sector serveis, que fins al moment té poc pes en la comarca. I a més, aquest document planteja que es converteixi en un dels principals nuclis d'innovació de la Comunitat. Per això s'han plantejat una sèrie de propostes, com la millora de la infraestructura verda, també del sistema d'assentaments en el territori, o de les infraestructures de comunicacions, energètiques i hídriques, i per últim l'aposta per la diversificació econòmica i la innovació.

2. Contextualització sociodemogràfica d'Espanya i la Comunitat Valenciana per a analitzar la comarca de la Vall d'Albaida

Abans d'aprofundir en l'anàlisi demogràfic de la comarca de la Vall d'Albaida, cal donar una ullada a quina ha sigut l'evolució de les dinàmiques demogràfiques en el conjunt del país i a la Comunitat Valenciana en les últimes dècades, a mode de contextualització de l'estat actual de la població, a més de considerar les previsions per al futur per a entendre millor la situació de la comarca. Aquest serà el context general sobre el qual, posteriorment, s'analitzarà la comarca de la Vall d'Albaida d'una forma més concreta i específica.

2.1. Evolució de la població a Espanya a partir de mitjan segle XX

Un dels canvis més importants que es va produir en l'estructura de la població espanyola a partir de la segona meitat del segle XX, va ser l'anomenat èxode rural. Aquesta etapa va tindre una durada de varies dècades, la majoria d'autors que han investigat sobre aquest fenomen, el daten en un període que va des de principis de la dècada dels 50, fins a finals de la dècada dels 70 (Pinilla i Sáez, 2017).

El descens de població rural durant aquest període, va estar entorn al 40% en la majoria de regions del país, sent més accentuada aquesta xifra en zones interiors que en les zones costaneres del Mediterrani i el Cantàbric (Pinilla i Sáez, 2017)

A més, durant aquests anys, es produeix un canvi en les activitats que es desenvolupen en el país, ja que es passa de ser un país eminentment agrari i rural, a apostar per l'indústria, les activitats terciàries i la vida urbana.

A poc a poc, es produeix una autèntica desagrarització del camp per les migracions que els treballadors agrícoles fan cap a les zones urbanes per causes laborals, a la recerca de uns millors sous a l'indústria o al sector serveis (Collantes, 2004).

A més, un altre dels factors que va contribuir a l'èxode rural espanyol, va ser el Pla d'Estabilització que va portar a terme el govern del dictador Franco l'any 1959. Aquest pla consistia a implantar una sèrie de mesures econòmiques que portaren al país a l'aperturisme cap a l'exterior. Espanya deixava el sistema autàrquic que s'havia imposat des de l'inici de la dictadura i s'obria al comerç internacional. Era l'aposta definitiva per l'indústria i el sector serveis, però també per la desagrarització del país. Aquest canvi va suposar un fort impuls a l'economia en poc de temps, l'indústria i el sector serveis creixeren ràpidament, però quasi tots els llocs de treball estaven a les ciutats, el que va produir que els treballadors del camp es desplaçaren cap a les zones urbanes a la recerca de aquests llocs de treball millor remunerats.

El colp a la demografia rural del país va ser doble, perquè a l'increment de l'emigració, es va sumar el fort descens en la natalitat (Camarero, 2009), ja que la majoria de persones que es desplaçaren cap a les ciutats eren joves d'entre 20 i 35 anys, és a dir, els que estaven en edat de formar una família.

L'èxode rural va tindre gran importància en la distribució de la població en la segona meitat del segle XX, però nou fou l'únic fenomen demogràfic de l'època, també en la dècada dels 50 apareix l'anomenat "*baby boom*".

En aquesta època la taxa de mortalitat al néixer havia disminuït considerablement respecte a les anteriors dècades marcades per la Guerra Civil i la postguerra, mentre que la taxa bruta de natalitat s'estabilitzava, incrementant-se en alguns anys. La taxa bruta de mortaldat disminuïa any rere any, i amb l'estabilització de la natalitat, va desembocar que el saldo vegetatiu fora molt elevat (Nadal, 1977).

Un altre dels fenòmens demogràfics de l'època fou l'emigració cap a països d'Europa occidental. Amb el Pla d'Estabilització impulsat en aquella època, l'apertura cap a l'exterior no sols va ser econòmica, també va haver-hi una apertura per a les persones que volien eixir del país, així va començar una emigració d'espanyols cap a la resta d'Europa. Molts treballadors espanyols emigraren per causa econòmica cap a països com França, Alemanya o Suïssa principalment. Eren, generalment,

homes amb edat de treballar i poc qualificats, ja que la majoria venien de treballar al camp (Nadal, 1977).

Una volta finalitzada la dècada dels anys 70, l'èxode rural comença a perdre força. Aleshores, dos foren les causes principals de la reducció en l'emigració rural cap a les ciutats. La primera fou econòmica, la crisi del petroli dels anys 70 va obligar al país a una forta reconversió en diversos sectors clau, aquesta fou una conseqüència de les polítiques franquistes que retardaren el canvi estructural i la desagrarització, i després implantaren un sistema basat en la protecció de sectors madurs, el que va produir que amb l'aperturisme definitiu després de la mort del dictador, Espanya és veguera incapacitada per a competir en els mercats internacionals (Pinilla i Sáez, 2017). Les conseqüències foren un considerable augment de l'atur en les zones urbanes, la falta de treball en les ciutats va provocar que deixaren de ser atractives per a la població rural.

La segona causa que va portar a la disminució de l'emigració del camp a la ciutat, fou la pròpia estructura demogràfica de les zones rurals, modificada durant les dècades anteriors amb l'èxode rural. L'emigració cap a les ciutats es va portar a terme principalment per joves i per dones, el que va produir un fort desequilibri en l'estructura demogràfica, per tant, les zones rurals es quedaren sense potencials emigrants, i amb dos problemes importants en les seues estructures demogràfiques: l'envelliment de la població i la masculinitat (Camarero, 2009).

Els següents canvis més importants en l'estructura de la població espanyola, es produïren a partir de l'any 2000. Des d'aquest moment, les distintes zones rurals espanyoles evolucionarien de forma diferent, mentre unes seguien perdent població, altres l'augmentaven a causa de la forta immigració provocada pels anys de bonança econòmica. Aquesta immigració, que va portar a la revitalització demogràfica de moltes zones rurals, es va veure aturada amb la crisi que començà l'any 2008. Aquesta situació fa que el problema de la despoblació torni a tindre gran importància, i que les previsions per al futur siguin d'un continu empitjorament (Vega, 2016).

Segons les projeccions demogràfiques efectuades per l'INE per als pròxims 50 anys, Espanya serà un país menys poblat i molt més envellit. El creixement vegetatiu, actualment estancat, passarà a ser negatiu, i les defuncions augmentaran, degut a l'envelliment de la població. L'estructura demogràfica que quedarà al país seria alarmantment envellida, on segons les projeccions, el 11% de la població haurà de mantenir al 89% restant. Les projeccions són molt negatives, i en cap país del món hi ha hagut un decreixement tan fort de la població si no ha sigut per altres causes, com desplaçaments de població per motius econòmics o conflictes bèl·lics. Aquestes previsions poden donar una idea de les evolucions futures si no hi han canvis pròximament. Per altra banda, poden haver-hi diversos factors que facin que les previsions no es compleixin, per exemple, en cas de tornar a tindre un període de

bonança econòmica, la immigració tornaria a pujar, i tant l'estructura demogràfica com les previsions canviarien. Per tant, les projeccions demogràfiques no són exactes, però sí que serveixen per a alertar dels problemes que hi poden haver-hi per a mantenir l'estat del benestar amb les seues conseqüències socials i econòmiques (Vega, 2016).

2.2. Evolució de la població a la Comunitat Valenciana des de mitjan s. XX fins a l'actualitat

La població de la Comunitat Valenciana va sofrir un dels seus majors canvis en l'època de les dècades dels 60 i 70. El creixement en aquests anys va ser espectacular, amb taxes anuals superiors al 2%, i amb unes xifres absolutes de més d'un milió d'habitants d'increment (Gozálvez, 1998).

Aquest fort increment va ser degut principalment a la immigració provinent de regions més rurals, a la recerca dels treballs a l'indústria creixent de la Comunitat i de les oportunitats laborals que començaven a aparèixer en el turisme de la costa. Cal no oblidar que aquest període va coincidir amb l'èxode rural que es produïa a tota Espanya, i la Comunitat Valenciana va ser una de les principals zones receptores de població rural. Les grans beneficiades del creixement de la població per la immigració foren les capitals provincials, on la seua taxa de creixement es duplicava i inclòs es quadruplicava respecte a la resta de la província (Gozálvez, 1998).

A la immigració cal sumar-li el creixement natural, molt elevat en aquestes dues dècades, a causa de l'alta natalitat i la baixa mortaldat.

A la dècada dels 80 canvia radicalment la situació, i el creixement disminueix a menys de la meitat respecte a les dues dècades anteriors. El creixement natural va decaure, i també el saldo migratori degut a la crisi, que començaria a repuntar de nou a finals de la dècada.

Durant la dècada dels 90 el creixement va ser molt dèbil, fins a entrar en els anys 2000, on la bonança econòmica i el gran increment de la immigració va fer que el creixement es disparés augmentat en un milió d'habitants en tan sols 8 anys. Aquesta situació va durar fins a l'arribada de la crisi econòmica de 2008, en aquest moment la immigració decau fent que el creixement s'estanqui i inclòs hi haja una reducció de la població en els últims anys.

El creixement vegetatiu va començar a decaure a finals de la dècada dels 70, per culpa de la disminució en els naixements, i a seguit en caiguda lliure fins a l'actualitat. Aquesta situació s'ha produït igual a la Comunitat Valenciana que a la resta del país.

Pel que fa al saldo migratori, a les últimes dècades ha anat variant depenent de la situació econòmica, en èpoques de bonança econòmica la immigració puja, tant al país com a la Comunitat, mentre que

en èpoques de crisi econòmica la immigració disminueix i apareix amb molta força l'emigració cap a altres països europeus principalment.

Una de les principals característiques de la població valenciana és la seua desigual distribució espacial, on predomina la concentració urbana i la litoralització.

Tenint en compte les densitats demogràfiques es pot veure fàcilment les grans desigualtats que hi ha al territori, on es poden diferenciar tres franges amb característiques comunes de nord a sud de la Comunitat.

La primera franja, la més pegada a la costa, presenta les densitats de població més elevades, en ella, a més de les tres capitals provincials, es troben importants ciutats dedicades al turisme de sol i platja. Històricament ha sigut una zona més poblada que l'interior, degut, primerament, a l'agricultura intensiva que permetien les planes al·luvials, i posteriorment al desenvolupament de l'indústria i les activitats terciàries, i per descomptat, a la turisticització de tot el litoral valencià.

La segona franja quedaria a l'interior de la franja litoral, és una franja intermèdia entre les altes densitats del litoral i les baixes densitats de l'interior de la Comunitat. En aquest territori ha predominat l'agricultura tant de secà com de regadiu, i una forta industrialització en molts dels seus valls. Aquesta indústria a permès que les diferències amb el litoral no siguin tan grans.

Per últim es pot diferenciar una tercera franja a la part més interior de la Comunitat, especialment a les províncies de Castelló i València. És una zona eminentment rural, on destaquen les zones de muntanya i els xicotets valls, dedicada principalment a una agricultura de secà. Aquesta zona presenta unes densitats de població molt baixes, que han anat descendant a les últimes dècades, i on la seua població es troba molt envellida.

La província d'Alacant és la que més equilibrada està respecte a la distribució de la població, pels potents valls interiors del Vinalopó i d'Alcoi, que gràcies a la seua indústria segueixen tenint una important població.

D'altra banda està el problema que presenta València, on l'àrea metropolitana de la ciutat ha anat absorbint la població de les comarques interiors de la província durant les últimes dècades. Des de l'inici de l'èxode rural hi ha hagut un gran nombre de persones de comarques com la Plana d'Utiel o la Serranía que s'han desplaçat fins l'Àrea Metropolitana de València. Concretament a la Serranía, des de l'any 1950 s'ha desplaçat cap a la Àrea Metropolitana de València el corresponent al 70% de la població actual de la comarca (Pena, 1997).

A la província de Castelló, les seues comarques més meridionals també s'han vist afectades pel poder d'atracció de l'Àrea Metropolitana de València, però per a les comarques del nord i oest de la

província, a sigut Castelló qui ha tingut eixe poder d'atracció, sobre tot de les zones de muntanya on la falta de indústria i una agricultura poc rentable ha deixat a aquest territori pràcticament despoblat.

3. Dinàmiques i característiques de la població de la Vall d'Albaida

L'evolució de la població a la Vall d'Albaida no ha sigut constant durant tot el període que es vol analitzar, per tal de poder analitzar millor les distintes dinàmiques que ha sofert la comarca en l'evolució de la seua població, s'ha dividit aquesta en tres períodes, el comprés entre els anys 1950 i 1981, un altre entres els anys 1981 i 2001, i finalment des de l'any 2001 fins a l'actualitat.

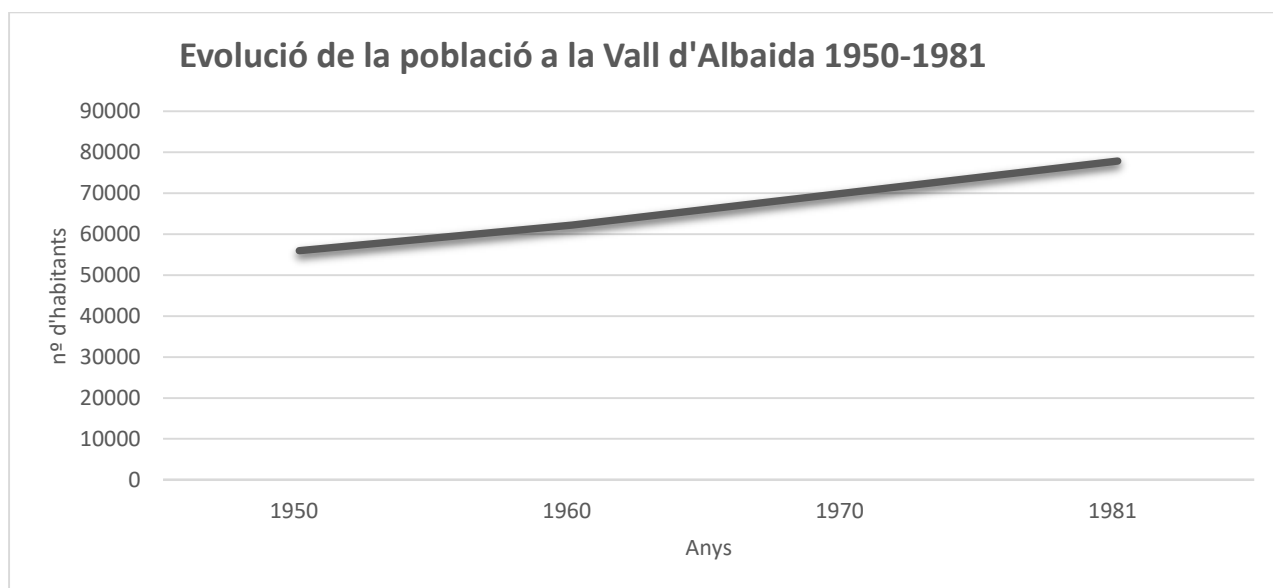
3.1. Evolució de la població en el període 1950-1981

Com ja s'ha dit anteriorment, l'èxode rural va tindre gran importància a partir de la dècada dels 50 del segle passat. La Vall d'Albaida, amb una població majoritàriament rural va tindre unes dinàmiques distintes en aquest període.

Si s'analitzen els cens de les tres dècades en les quals l'èxode rural fou més potent al conjunt de l'Estat, es pot veure com, al total de la comarca, la població va augmentar, per passar de 55.000 habitants en 1950 a quasi 80.000 en 1980, el que suposa un augment de la població d'un 40%.

Per tant, tenint en compte aquestes dades, es podria traure la conclusió que la Vall d'Albaida no sols no va sofrir l'èxode rural, sinó que a primera vista sembla que va ser un dels territoris d'atracció per a la gent que eixia de les zones rurals del país.

Gràfic 1. Evolució de la població a la Vall d'Albaida 1950-1981.

Font: INE i elaboració pròpia

Però, analitzant la comarca en el seu conjunt, no es poden traure conclusions de si l'èxode rural es va produir o no a aquest territori per la dualitat del tipus de municipis existents, uns més dinàmics i grans

com Ontinyent, i altres més rurals i amb altres característiques.. Per tant, cal aprofundir en l'anàlisi de les distintes poblacions.

En la taula nº1 es pot veure la població de cadascun dels municipis al principi i al final d'aquest període, i la diferencia en percentatge.

Taula 1. Població per municipis a principis i finals de l'època de l'èxode rural

	1950	1981	Diferencia %
Atzeneta d'Albaida	1.223	1.364	11,53
Agullent	1.436	2.016	40,39
Albaida	4.012	5.573	38,91
Alfarrasí	777	1.201	54,57
Aielo de Malferit	2.861	3.549	24,05
Aielo de Rugat	266	222	-16,54
Bèlgida	854	697	-18,38
Bellús	385	417	8,31
Beniatjar	443	288	-34,99
Benicolet	583	480	-17,67
Benigànim	3.590	5.074	41,34
Benissoda	281	283	0,71
Benissuera	253	221	-12,65
Bocairent	3.993	5.024	25,82
Bufali	292	290	-0,68
Carrícola	120	87	-27,50
Castelló de Rugat	1.585	2.147	35,46
Quatretonda	2.360	2.549	8,01
Fontanars dels Alforins	1.290	1.038	-19,53
Guadassèquies	359	361	0,56
Llutxent	2.104	2.351	11,74
Montaverner	1.248	1.675	34,21
Montixelvo	804	715	-11,07
Olleria	4.236	6.432	51,84
Ontinyent	14.774	28.339	91,82
Otos	614	551	-10,26
Palomar	599	516	-13,86
Pinet	343	265	-22,74
La Pobla del Duc	2.203	2.690	22,11
Ràfol de Salem	545	426	-21,83
Rugat	295	236	-20,00
Salem	696	506	-27,30
Sempere	146	55	-62,33
Terrateig	386	248	-35,75

Font: INE i elaboració pròpia

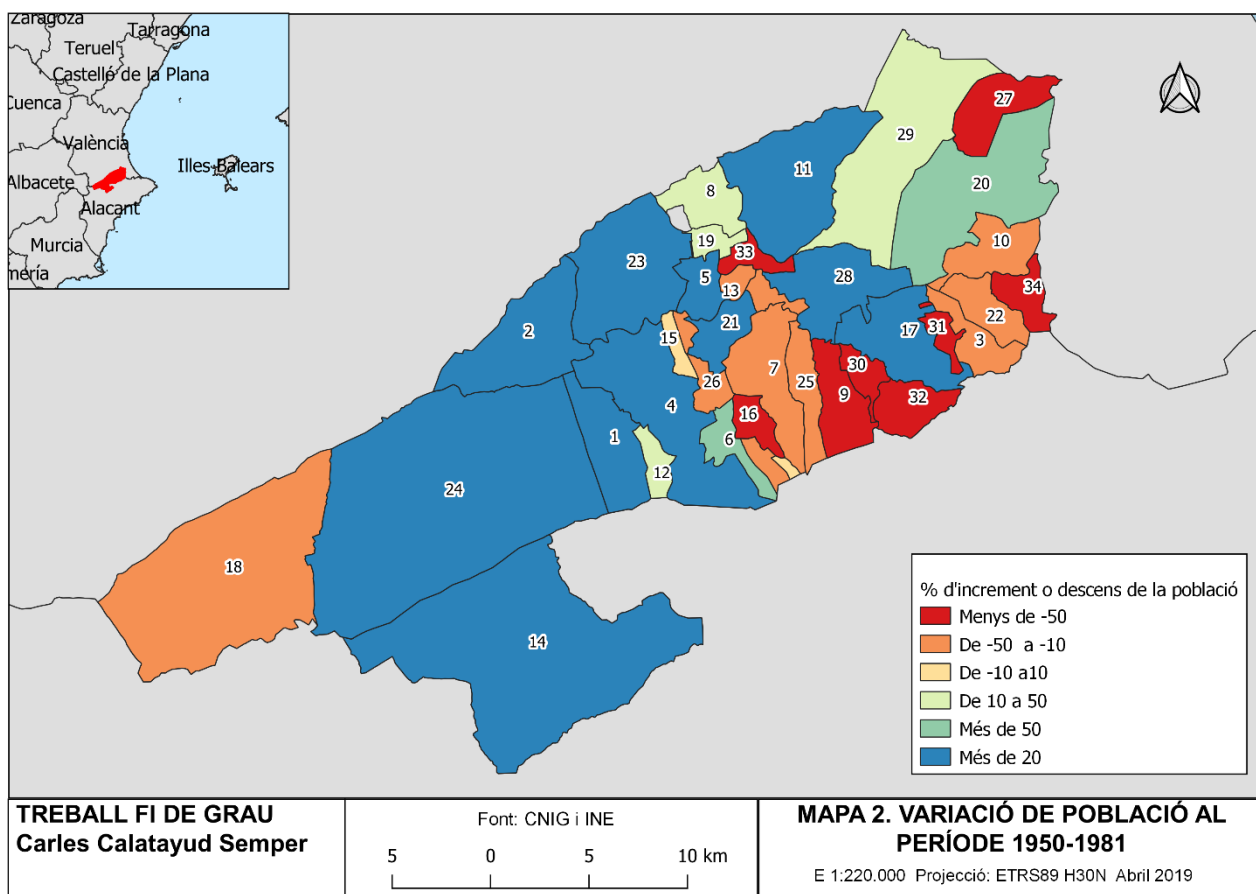

Analitzant les variacions durant aquest període per municipis, es pot veure com no hi ha un patró clar per a la totalitat dels municipis de la comarca, però sí que es pot traure una conclusió, la comarca presenta dues dinàmiques ben diferenciades.

Els municipis de més de 1.000 habitants augmenten població, amb l'única excepció de Fontanars dels Alforins. Sent Ontinyent el municipi que més incrementa els seus habitants aplegant quasi a doblar la seua població en aquest període.

En el mapa nº2 es pot observar la variació de població per municipis en el període 1950-1981.

Mapa nº2. Variació de població per municipis al període 1950-1981

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: INE, CNIG i elaboració pròpia

D'altra banda estan les poblacions de menys de 1000 habitants, la majoria d'elles perden població, amb un únic cas d'augment significatiu, el d'Alfarrasí. I amb un patró comú, com més menut és el poble, més percentatge de població perd. Així, hi ha casos com els de Beniatjar, Carrícola o Terrateig que van perdre entorn del 30% de la població, o el cas més greu, el de Sempere, el poble més menut de la comarca que va perdre més del 60% de la seua població en tan sols 30 anys.

Per tant, es pot parlar d'un èxode rural entre cometes, és a dir sols va afectar a una part de la comarca perquè tan sols es va produir en els pobles amb menys de 1000 habitants. En aquest cas, va ser Ontinyent qui va atraure la majoria de les persones que eixiren dels municipis menuts, la seua forta indústria tèxtil oferia treballs millor remunerats que els que hi havia a aquestes poblacions, dedicades exclusivament a l'agricultura. Però no fou l'únic punt d'atracció, és necessari tindre en compte la importància de la capital provincial i la seua àrea metropolitana. Com s'ha mencionat anteriorment el poder d'atracció de l'Àrea Metropolitana de València respecte a les comarques de la província era molt gran en aquest període, a la Vall d'Albaida les migracions cap a la capital també es produïren, però en menor mesura que a la resta de comarques de la província. En el període 1950-1975 la proporció d'emigrats de la comarca cap a l'Àrea Metropolitana de València va ser del 8,4% respecte a la seua població total, un percentatge baix tenint en compte el de la resta de comarques de la província de València (Pena, 1977).

La resposta a la baixa emigració en la comarca està en la seua indústria, a més de la ja mencionada indústria d'Ontinyent, hi havia altres poblacions amb una indústria creixent. Albaida, Agullent o Bocairent destacaren per la seua indústria tèxtil, Olleria i Benigànim per l'indústria del vidre, i començaren a aparèixer nous polígons industrials com els de Montaverner i Alfarrasí que guanyarien importància amb el transcórrer dels anys.

En definitiva, l'èxode rural que es produïa als pobles menuts de la comarca, es va caracteritzar per les migracions cap als municipis més grans d'aquesta, on hi havia treball a l'indústria. Aquesta situació sumada al ja mencionat fenomen del "baby boom" que es produïa a l'hora a tot el país, explica l'important creixement de la població comarcal durant aquestes tres dècades.

3.2. Evolució de la població a la comarca en el període 1981-2001

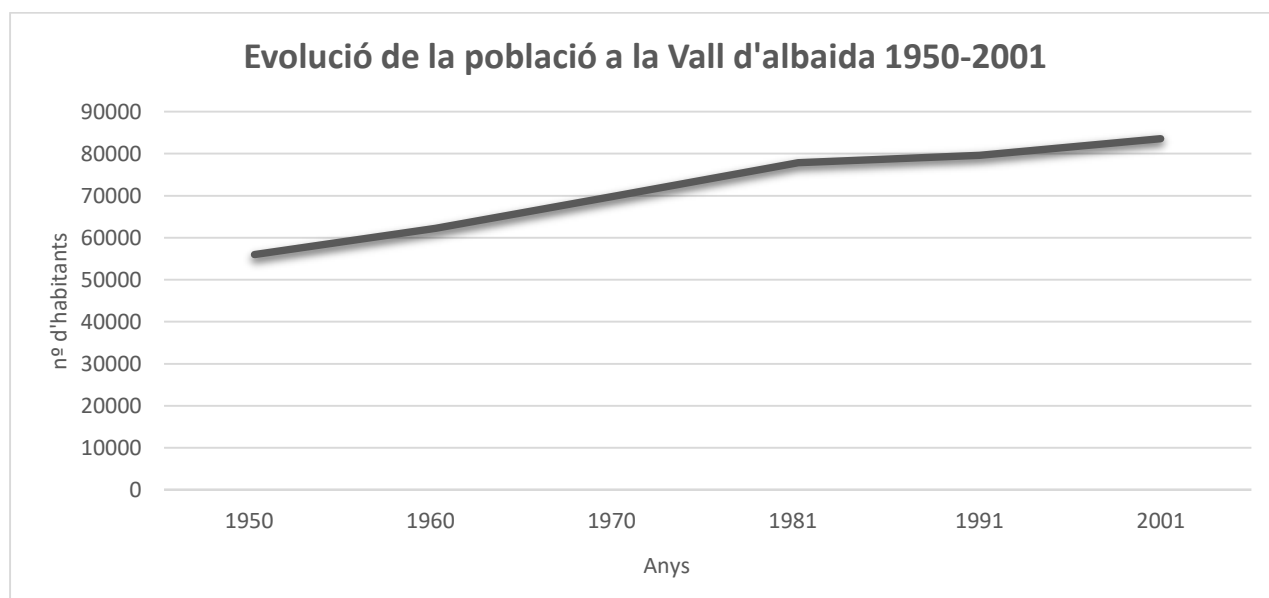
A partir dels anys 80 la situació canvia respecte a les dècades anteriors, igualment que al conjunt del país, ja que es va frenar l'èxode rural, i el creixement vegetatiu va disminuir per culpa de la baixa mortalitat i a la caiguda de la natalitat. Aleshores, les dinàmiques demogràfiques de la Vall d'Albaida canvien respecte als anys anteriors.

Taula 2. Variació de població a la segona meitat del segle XX

Anys	1950	1960	1970	1981	1991	2001
Població Vall d'Albaida	55.956	62.212	70.006	77.886	79.594	83.567
% de variació per dècades		11,18	12,53	11,26	2,19	4,99

Font: INE i elaboració pròpia

Gràfic nº2. Evolució de la població de la Vall d'Albaida al període 1950-2001

Font: INE i elaboració pròpia.

Aquests canvis ja es palesen en l'evolució del conjunt de la població de la comarca. En les tres dècades anteriors als anys 80, l'increment de la població havia estat entorn del 11,5% en cadascuna d'elles. A la dècada dels 80, l'increment va baixar fins al 2,19%, i als anys 90 es va situar en el 4,99%.

En la taula nº 3 es compara la variació de població per municipis de les dècades dels anys 80 i 90, amb les dues dècades anteriors.

Taula 3. Evolució de la població en el període 1960-2001 i el percentatge de variació

Municipis	1960	1981	2001	% variació 60-81	% variació 81-01
Atzeneta d'Albaida	1.174	1.364	1.263	16,18	-7,40
Agullent	1.569	2.016	2.279	28,49	13,05
Albaida	4.290	5.573	5.951	29,91	6,78
Alfarrasí	845	1.201	1.228	42,13	2,25
Aielo de Malferit	3.143	3.549	4.155	12,92	17,08
Aielo de Rugat	268	222	197	-17,16	-11,26
Bèlgida	786	697	709	-11,32	1,72
Bellús	422	417	405	-1,18	-2,88
Beniatjar	354	288	236	-18,64	-18,06
Benicolet	549	480	509	-12,57	6,04

Benigànim	4.021	5.074	5.572	26,19	9,81
Benissoda	294	283	309	-3,74	9,19
Benissuera	243	221	193	-9,05	-12,67
Bocairent	4.602	5.024	4.457	9,17	-11,29
Bufali	313	290	197	-7,35	-32,07
Carrícola	110	87	83	-20,91	-4,60
Castelló de Rugat	1.729	2.147	2.186	24,18	1,82
Quatretonda	2.339	2.549	2.538	8,98	-0,43
Fontanars dels Alforins	1.183	1.038	982	-12,26	-5,39
Guadassèquies	346	361	380	4,34	5,26
Llutxent	2.203	2.351	2.455	6,72	4,42
Montaverner	1.383	1.675	1.724	21,11	2,93
Montixelvo	744	715	645	-3,90	-9,79
Olleria	4.610	6.432	7.197	39,52	11,89
Ontinyent	18.904	28.339	32.664	49,91	15,26
Otos	524	551	524	5,15	-4,90
El Palomar	569	516	511	-9,31	-0,97
Pinet	339	265	202	-21,83	-23,77
La Pobla del Duc	2.360	2.690	2.533	13,98	-5,84
Ràfol de Salem	535	426	369	-20,37	-13,38
Rugat	307	236	183	-23,13	-22,46
Salem	661	506	477	-23,45	-5,73
Sempere	119	55	29	-53,78	-47,27
Terrateig	374	248	225	-33,69	-9,27

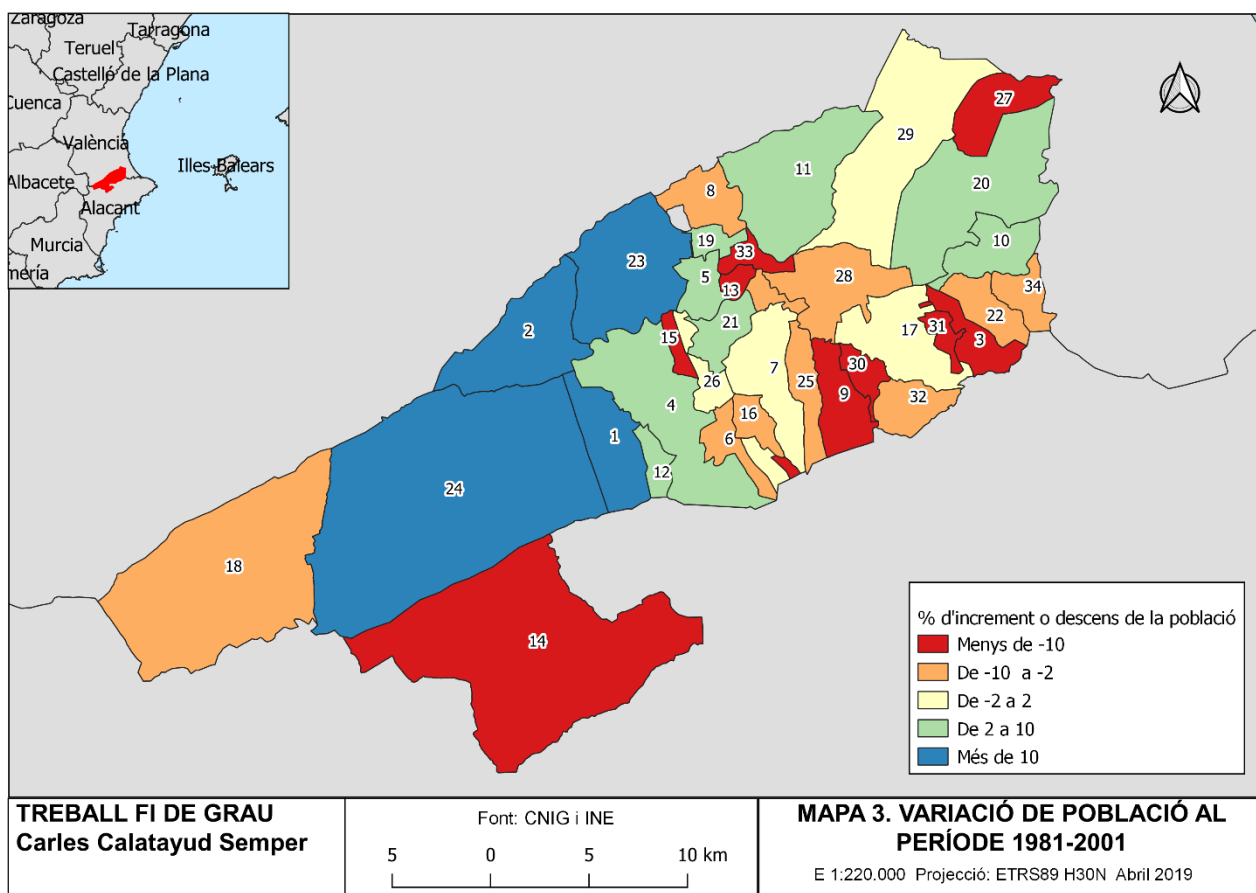
Font: INE i elaboració pròpia

Pel que respecta als municipis, les dinàmiques demogràfiques també canvien, igual que al conjunt de la comarca. Els processos que s'havien produït en les dècades anteriors, on els pobles amb més població creixien en detriment dels pobles més menuts, ja no es produeixen d'igual manera en aquest període, els canvis en les dinàmiques no són idèntics per a totes les poblacions ni tenen la mateixa intensitat.

Les dinàmiques analitzades anteriorment en el període 1950-1981, van canviar en aquest període posterior, i considerant el conjunt de municipis analitzats, es poden diferenciar diversos grups de municipis amb dinàmiques ben distintes. Alguns dels municipis que més població guanyaven, van baixar el seu percentatge d'increment a menys de la meitat, com són Agullent, Albaida, Alfarrasí, Benigànim, Ontinyent, Olleria o Castelló de Rugat. Altres com Atzeneta d'Albaida, Bocairent, La Pobla del Duc, Otos o Quatretonda, passaren de guanyar població a perdre-la. Tots aquests municipis eren els que en l'anterior època s'havien vist beneficiats per l'èxode dels pobles més menuts, i amb la fi d'aquest fenomen els seus efectes es fan ben palesos en la seua evolució demogràfica.

En el mapa nº3 es pot observar la variació de població per municipis de la comarca al període 1981-2001.

Mapa nº3. Variació de població per municipis al període 1981-2001

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: CNIG, PEGV i elaboració pròpia.

Per tant, són poques les poblacions que augmenten el seu percentatge en aquest període respecte al període anterior. Aiello de Malferit és l'únic municipi que augmenta població en aquestes dos dècades amb més força que en les anteriors. Altres que perdien habitants van passar a guanyar-los, com Bèlgida, Benicolet i Benissoda. I també hi ha d'altres que, encara que van continuar perdent població, o van fer en menor mesura, com són Aiello de Rugat, Carrícola, el Palomar, Salem o Terrateig.

A més, es pot diferenciar un altre grup en el qual els percentatges es van mantenir, en aquest es poden trobar les poblacions de Bellús, Beniatjar, Benissuera, Guadassèquies, Llutxent, Pinet i Sempere.

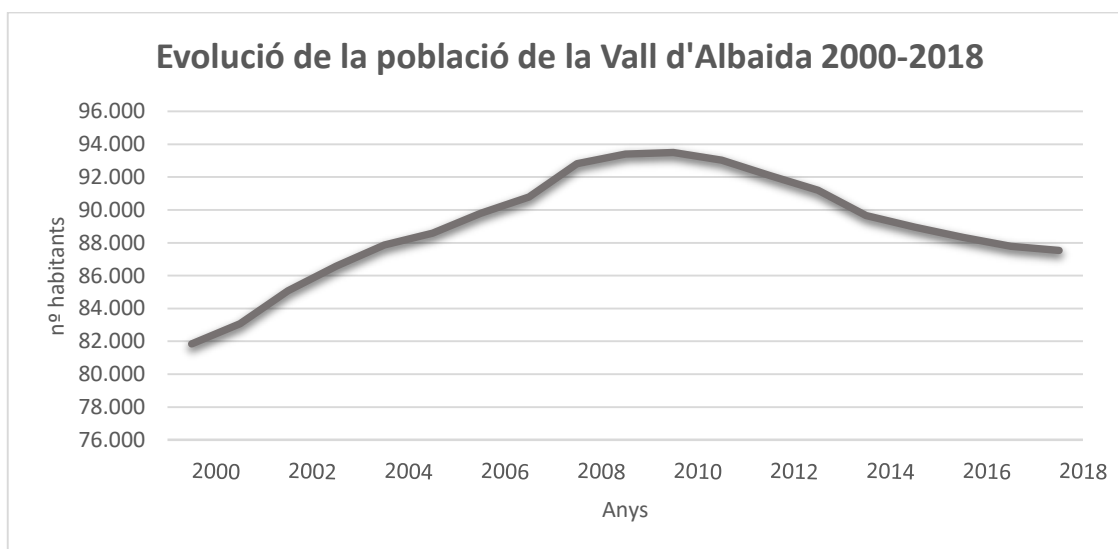
Per últim, hi ha dos municipis que perden més població en aquest període que en l'anterior, un és Montixelvo, i l'altre es Bufali, el qual va perdre més del 32% de la seua població en tan sols 20 anys.

A mode de resum, es pot extraure que en el període 1960-1981, van ser 18 els municipis que perdien població, mentre que dos dècades després aquesta xifra augmentà a 20, la qual cosa no es un canvi significatiu. La variació més significativa la podem trobar en els municipis que creixien considerablement, és a dir, per damunt del 10%. Aquests municipis eren 11 en el primer període, mentre que en el segon passen a ser-ne tan sols 4, aquesta pot ser la resposta a la ralentització en l'augment de població del total de la comarca.

3.3. Evolució de la població de la Vall d'Albaida al segle XXI

Amb l'entrada en el segle XXI, les dinàmiques demogràfiques tornen a canviar. Durant el període 2000-2018 que s'analitzarà a continuació, es poden diferenciar dues etapes distintes, una primera fins a l'any 2008, en el que arriba la crisi econòmica, i una segona a partir d'aquest moment fins a l'actualitat.

Gràfic nº3. Evolució de la població de la Vall d'Albaida en el període 2000-2018.

Font: INE i elaboració pròpia

Des de l'any 2000 fins al 2008 el creixement de població en la comarca és constant, amb uns percentatges d'increment anual entorn del 2%. Als anys 2009 i 2010 el creixement s'estanca, i a partir de 2011 comença la pèrdua de població fins a l'actualitat. Des de l'any 2010, on s'aplega al màxim de població de la comarca superant els 93.500 habitants, fins a l'any 2018, la comarca perd 6.000 habitants, el que ha suposat el 6,45% de la seua població.

D'aquesta manera es fa patent que l'arribada de la crisi econòmica va tindre un impacte directe en l'evolució de la població de la comarca, també es pot veure aquest impacte si s'analitzen les dinàmiques demogràfiques per municipis mitjançant la taula 5.

Taula nº4. Variació de població a la Vall d'Albaida en el període 1950-2018

Anys	1950	1960	1970	1981	1991	2001	2011	2018
Població Vall d'Albaida	55.956	62.212	70.006	77.886	79.594	83.567	93.035	87.532
% de variació per dècades		11,18	12,53	11,26	2,19	4,99	11,33	-5,91

Font: INE i elaboració pròpia

Comparant les variacions d'aquestes dues dècades amb les anteriors, es pot veure com va haver-hi un doble canvi de tendència, per una banda, el primer, de la primera dècada dels anys 2000 respecte a les anteriors, i el segon a partir de l'any 2011 fins a l'actualitat.

En el primer període la comarca creix amb quasi 10.000 habitants, un increment que suposa el 11,33%, una xifra molt pareguda a les que hi havia abans dels anys 80, i suposa un canvi respecte a les dues dècades anteriors on l'increment havia sigut més baix. Per contra, a partir de l'any 2011 fins a l'actualitat, la població descendeix en quasi un 6%, fenomen que no s'havia produït en tot el període estudiat, i per primera vegada la comarca perd població en un període de diversos anys.

En la taula número 5 s'indica la població dels municipis per als anys 2001, 2011 i 2018, i la variació de la seua població entre aquests.

Taula 5. Variació de la població per municipis entre els anys 2001-2011 i 2011-2018

Municipis	Població 2001	Població 2011	Variació 2001-2011	% de variació	Població 2018	Variació 2011-2018	% de variació
Agullent	2.250	2.479	229	10,18	2.413	-66	-2,66
Aielo de Malferit	4.085	4.809	724	17,72	4.646	-163	-3,39
Aielo de Rugat	206	194	-12	-5,83	155	-39	-20,10
Albaida	5.918	6.178	260	4,39	5.908	-270	-4,37
Alfarrasí	1.232	1.299	67	5,44	1.262	-37	-2,85
Atzeneta d'Albaida	1.262	1.236	-26	-2,06	1.162	-74	-5,99
Bèlgida	707	723	16	2,26	672	-51	-7,05
Bellús	400	357	-43	-10,75	314	-43	-12,04
Beniatjar	234	271	37	15,81	224	-47	-17,34
Benicolet	500	639	139	27,80	582	-57	-8,92

Benigànim	5.548	6.512	964	17,38	5.899	-613	-9,41
Benissoda	300	392	92	30,67	418	26	6,63
Benissuera	188	205	17	9,04	180	-25	-12,20
Bocairent	4.496	4.454	-42	-0,93	4.214	-240	-5,39
Bufali	197	199	2	1,02	159	-40	-20,10
Carrícola	78	93	15	19,23	93	0	0,00
Castelló de Rugat	2.063	2.388	325	15,75	2.275	-113	-4,73
Fontanars dels Alforins	968	1.036	68	7,02	979	-57	-5,50
Guadassèquies	379	437	58	15,30	444	7	1,60
Llutxent	2.416	2.538	122	5,05	2.373	-165	-6,50
Montaverner	1.684	1.843	159	9,44	1.631	-212	-11,50
Montixelvo	601	668	67	11,15	605	-63	-9,43
Olleria, l'	7.168	8.709	1541	21,50	8.225	-484	-5,56
Ontinyent	32.687	37.606	4919	15,05	35.395	-2211	-5,88
Otos	517	490	-27	-5,22	446	-44	-8,98
Palomar, el	507	601	94	18,54	576	-25	-4,16
Pinet	211	182	-29	-13,74	156	-26	-14,29
Pobla del Duc, la	2.453	2.539	86	3,51	2.537	-2	-0,08
Quatretonda	2.534	2.472	-62	-2,45	2.239	-233	-9,43
Ràfol de Salem	365	442	77	21,10	440	-2	-0,45
Rugat	202	197	-5	-2,48	162	-35	-17,77
Salem	468	469	1	0,21	433	-36	-7,68
Sempere	37	48	11	29,73	35	-13	-27,08
Terrateig	210	330	120	57,14	280	-50	-15,15

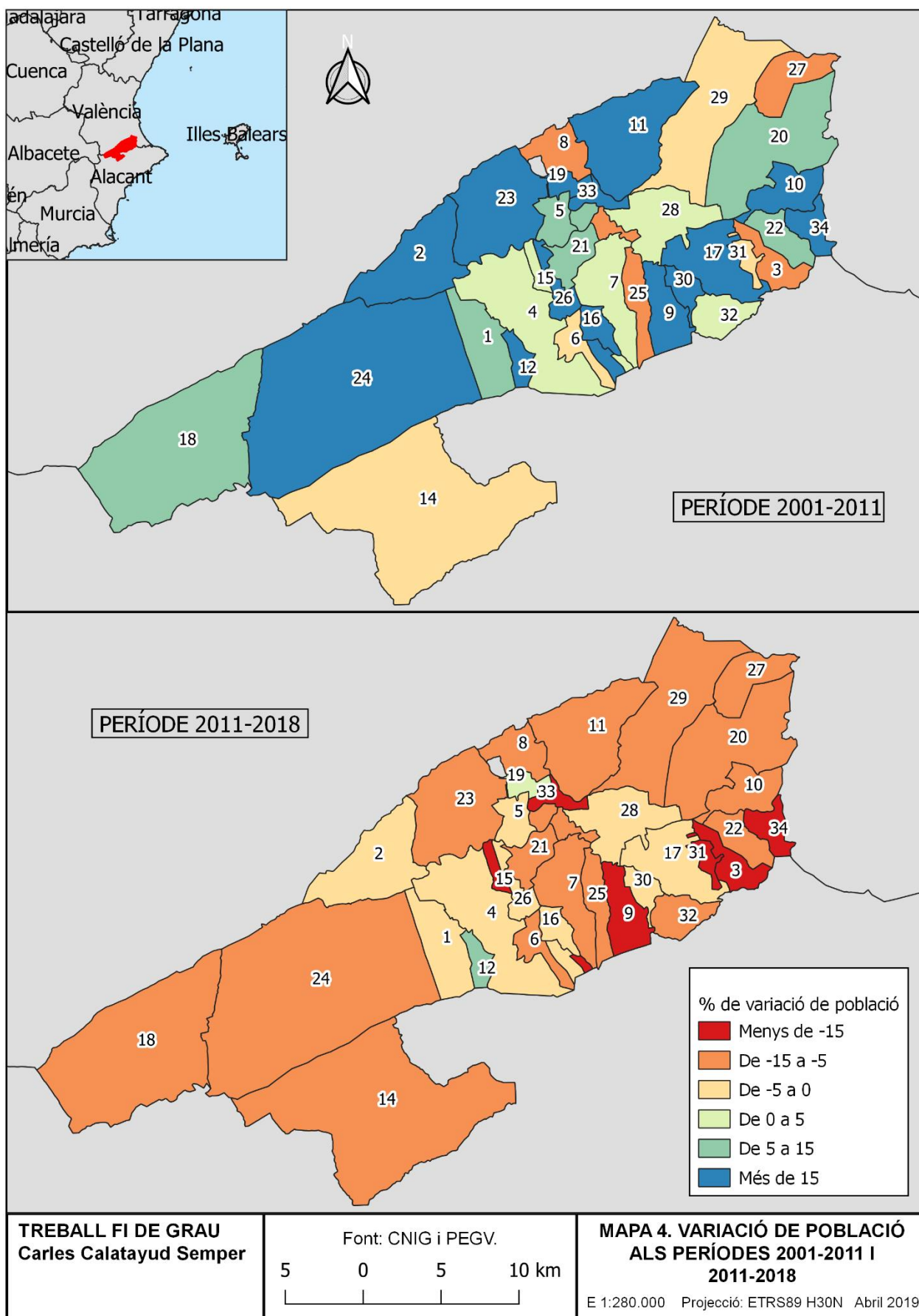
Font: INE i elaboració pròpia

El canvi de les dinàmiques demogràfiques entre una dècada i l'altra es reconeix fàcilment donant una ullada als municipis que creixien en població en cadascun dels dos períodes. En el període 2001-2011 varen ser 26 municipis els que van augmentar la seua població, mentre que a la dècada següent són tan sols 2, i en uns percentatges molt baixos.

En el mapa nº4 es pot veure com les variacions en els dos períodes són totalment distintes en quasi tots els municipis.

Mapa nº4. Variació de població per municipis als períodes 2001-2011 i 2011-2018

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: CNIG, INE i elaboració pròpia

Els pobles més menuts, que la majoria havien aconseguit recuperar població fins a l'any 2008, ara tornen a tindre pèrdues de població entorn del 15%. El cas que més destaca és el de Terrateig, que en el període 2001-2011 havia aconseguit incrementar la seua població en un 57,14%, mentre que a la dècada posterior va tindre unes pèrdues del 15,15%.

La pèrdua de població dels pobles menuts havia estat generalitzada des de mitjans del segle XX, exceptuant la primera dècada dels anys 2000. El patró comú era que els pobles menuts perdien població, però els més grans la guanyaven, per tant, el moviment de persones era intracomarcal en la seua majoria. Ara la dinàmica canvia, els pobles més grans de la comarca també perden població. El cas d'Ontinyent, que fins ara havia tingut un increment constant de població, perd més de 2.000 habitants en el període 2011-2018, i altres com Benigànim, Albaida o Quatretonda també tenen unes pèrdues entorn del 10% de la seua població.

3.4. Població de la Vall d'Albaida a l'actualitat

En la taula nº6 i el mapa nº5 es pot veure la població actual dels municipis de la comarca.

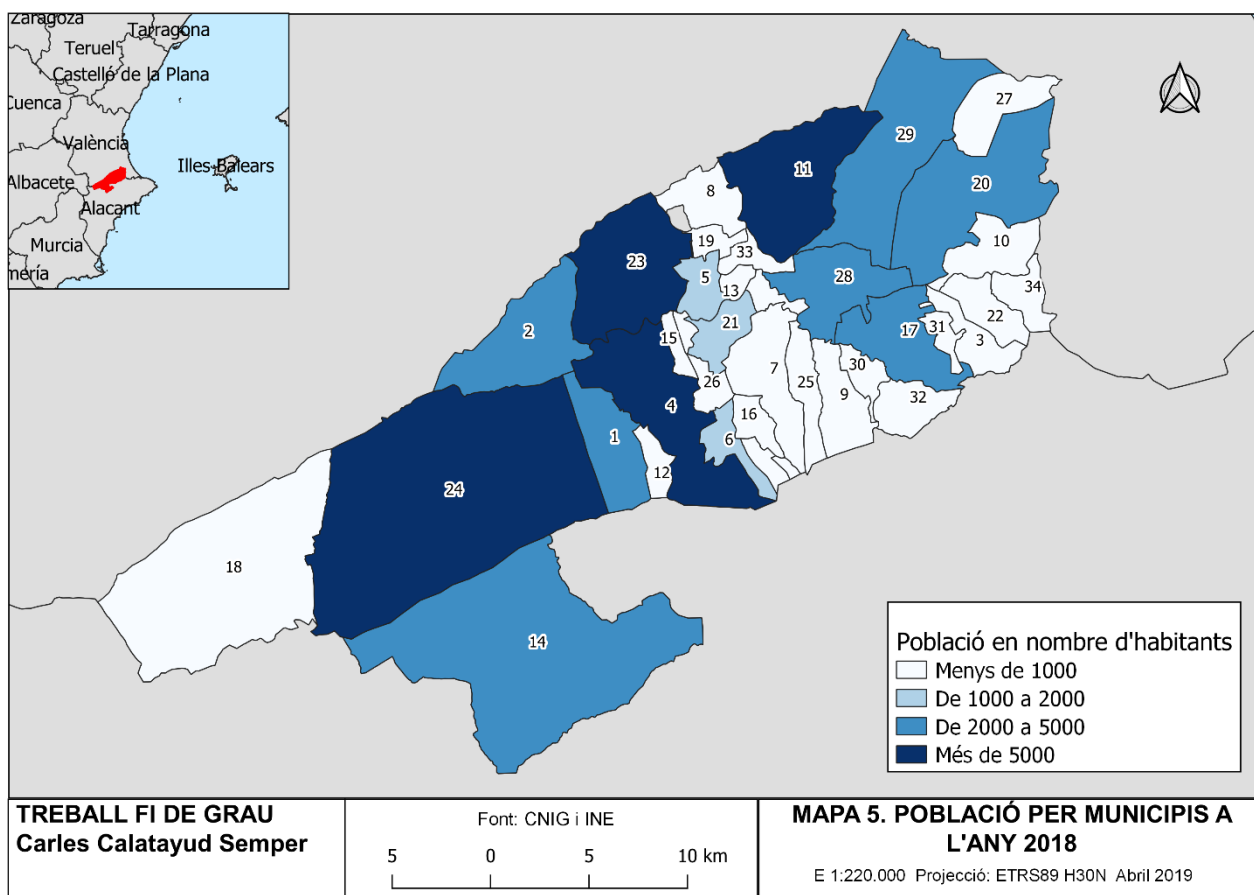
Taula nº6. Població dels municipis de la Vall d'Albaida l'any 2018

Municipis	Habitants	Municipis	Habitants
Agullent	2.413	Fontanars dels Alforins	979
Aiello de Malferit	4.646	Guadassèquies	444
Aiello de Rugat	155	Llutxent	2.373
Albaida	5.908	Montaverner	1.631
Alfarrasí	1.262	Montixelvo	605
Atzeneta d'Albaida	1.162	Olleria, l'	8.225
Bèlgida	672	Ontinyent	35.395
Bellús	314	Otos	446
Beniatjar	224	Palomar, el	576
Benicolet	582	Pinet	156

Benigànim	5.899	Pobla del Duc, la	2.537
Benissoda	418	Quatretonda	2.239
Benissuera	180	Ràfol de Salem	440
Bocairent	4.214	Rugat	162
Bufali	159	Salem	433
Carrícola	93	Sempere	35
Castelló de Rugat	2.275	Terrateig	280

Font: INE i elaboració pròpia

Mapa nº5. Població per municipis a l'any 2018

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: CNIG, INE i elaboració pròpia

Amb dades de l'any 2018, la comarca de la Vall d'Albaida compta amb una població de 87.532 habitants censats. La seua capital, Ontinyent, té una població de 35.935 habitants, el que suposa el

41% del total de la població de la comarca. El segon municipi amb més població es l'Olleria amb més de 8.000 habitants, i després hi ha quatre municipis que van dels 4.000 als 6.000 habitants, com són Benigànim, Bocairent, Aiello de Malferit i Albaida. Sumant la població dels sis municipis anomenats, aquests suposen el 73,4% del total de població de la comarca. Entre 1.000 i 2.500 habitants hi ha fins a 8 municipis, Agullent, Atzeneta d'Albaida, la Pobla del Duc, Montaverner, Alfarrasí, Llutxent, Quatretonda i Castelló de Rugat. La resta de municipis de la comarca, que són fins a 20, tenen menys de 1.000 habitants, sent els casos més preocupants, per la poca població que presenten, com ocorre en els casos de Sempere i Carrícola, que no apleguen als 100 habitants.

4. Dinàmiques demogràfiques i la seua influència en les característiques de la població

Les dinàmiques demogràfiques en un territori poden tindre una gran influència en l'estructura i les característiques de la població. A continuació s'analitzarà el creixement vegetatiu, els saldos migratoris i els saldos reals de la comarca i dels municipis que la componen, fent una divisió en els períodes 1981-2001 i 2001-2018.

4.1. Creixement vegetatiu de la Vall d'Albaida

El creixement vegetatiu o saldo natural és un indicador que pot donar pistes sobre el perquè de la reducció o l'augment de la població a la comarca o als municipis. En ell es tenen en compte els naixements i defuncions en un any natural.

4.1.1. Creixement vegetatiu en el període 1991-2001

En la taula nº 7 es pot veure el creixement natural anual del període intercensal en el conjunt de la comarca. Fins a l'any 1995 els valors son sempre superiors a 100, en els 4 anys posteriors es produeix un descens, sent l'any 1997 l'únic amb un saldo natural negatiu. L'any 2000 es torna als valors que hi havia a principis de la dècada.

Taula nº7. Creixement vegetatiu de la Vall d'Albaida 1991-2001.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
La Vall d'Albaida	161	162	151	107	103	50	-42	20	3	117	228

Font: PEGV i elaboració pròpia

A la taula nº8 i al mapa nº6 es poden observar els saldos naturals i la taxa de creixement natural¹ dels municipis al període 1991-2001.

¹ Taxa de creixement natural: (naixements-defuncions)/població total*1000

Taula nº8. Saldo natural i taxa de creixement natural per municipis en el període 1991-2001

Municipis	S.N.	T.C.N.‰	Municipis	S.N.	T.C.N.‰
Atzeneta d'Albaida	-35	-27,71	Quatretonda	-75	-29,55
Agullent	133	58,36	Fontanars dels Alforins	-3	-3,05
Albaida	53	8,91	Guadassèquies	-21	-55,26
Alfarrasí	-27	-21,99	Llutxent	38	15,48
Aielo de Malferit	127	30,57	Montaverner	-4	-2,32
Aielo de Rugat	-20	-101,52	Montixelvo	-14	-21,71
Bèlgida	-1	-1,41	Olleria, l'	150	20,84
Bellús	-48	-118,52	Ontinyent	961	29,42
Beniatjar	-12	-50,85	Otos	-27	-51,53
Benicolet	-14	-27,50	Palomar, el	-20	-39,14
Benigànim	140	25,13	Pinet	-29	-143,56
Benissoda	-9	-29,13	Pobla del Duc, la	-40	-15,79
Benissuera	-12	-62,18	Ràfol de Salem	-16	-43,36
Bocairent	-51	-11,44	Rugat	-14	-76,50
Bufali	-15	-76,14	Salem	-6	-12,58
Carrícola	-12	-144,58	Sempere	-12	-413,79
Castelló de Rugat	10	4,57	Terrateig	-15	-66,67

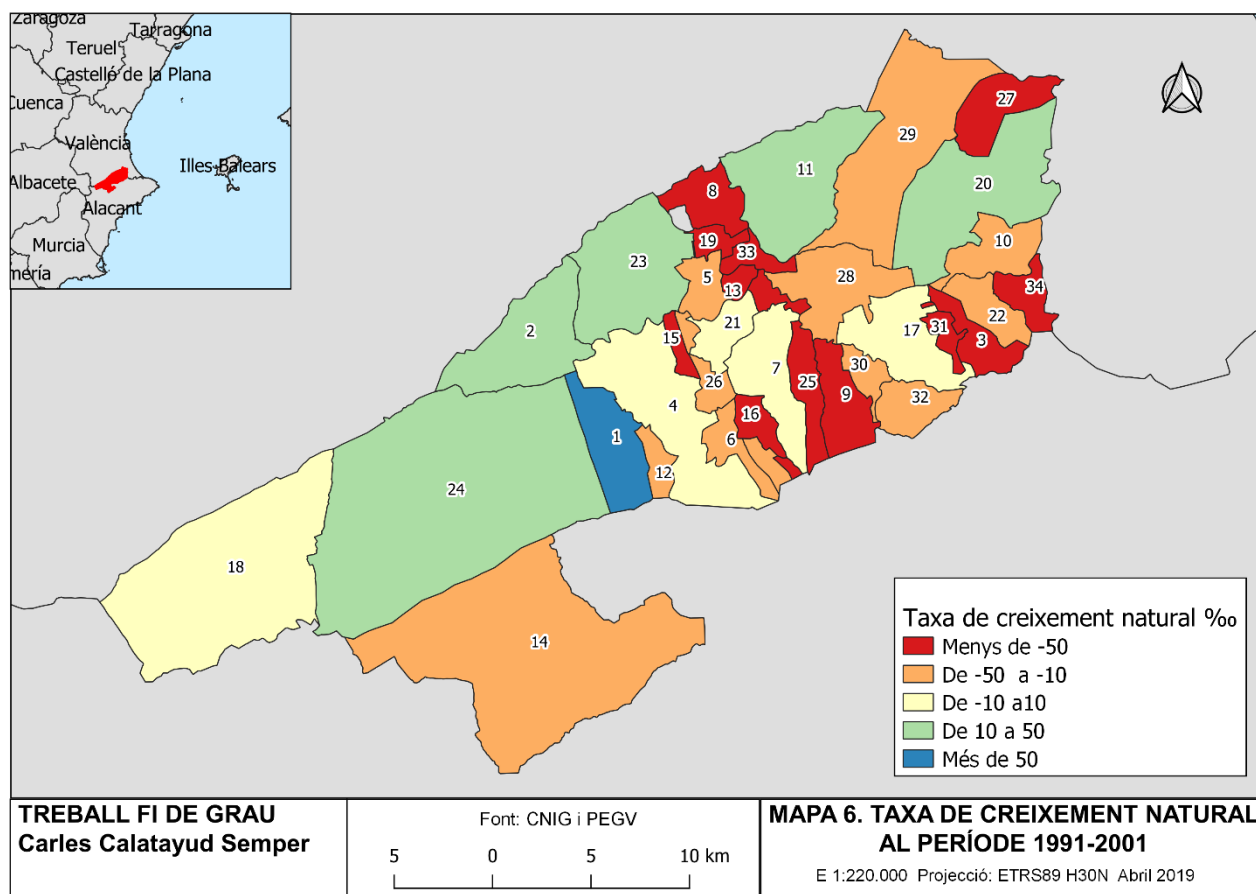
Font: PEGV i elaboració pròpia

Si s'analitzen els saldos naturals a escala municipal, es poden extraure una sèrie de conclusions:

- El municipi amb major saldo natural es Ontinyent, seguit de la resta de municipis amb més població de la comarca, com són el cas de Benigànim, Albaida, Aiello de Malferit i Agullent.
- Cap dels municipis de menys de 2.000 habitants presenta saldos naturals positius en aquest període, alguns com Bellús, Pinet, Otos o Sempere presenten xifres molt negatives. En el cas d'aquest últim municipi, el saldo natural negatiu en aquests anys suposa la pèrdua del 26% de la població. Però no només presenten xifres negatives els pobles menuts, altres més grans com Bocairent, La Pobla del Duc o Quatretonda també o fan.

El predomini dels valors negatius en els saldos naturals dels municipis és a causa de l'envelliment que presentava l'estructura demogràfica de la majoria de poblacions de la comarca, amb l'excepció dels pobles més grans anomenats anteriorment.

Mapa nº6. Taxa de creixement natural per municipis al període 1991-2001

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: PEGV, CNIG i elaboració pròpia

4.1.2. Creixement vegetatiu al període 2001-2017

El creixement vegetatiu a la comarca no ha sigut constatat durant tot el període i presenta dues dinàmiques distintes. D'una banda, la que correspon al període 2001-2009, i d'altra, la que defineix el dels anys compresos entre 2010 i 2017.

En la taula nº9 es poden observar els saldos naturals del total de població de la comarca de cada any del període analitzat.

Taula n°9. Saldos naturals de la Vall d'Albaida en el període 2001-2017.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vall d'Albaida	228	180	103	132	152	197	198	184	178

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vall d'Albaida	59	5	-135	-46	-7	-110	-121	-210

Font: PEGV i elaboració pròpia

Les xifres són positives fins a aplegar l'any 2009, després a l'any 2010 es redueixen els saldos, i en l'any 2012 passen a ser negatius fins a l'actualitat. Als últims anys, superen el valor 100 negatiu, i inclòs el 200 negatiu l'any 2017. Per a donar explicació a aquesta variació, es poden considerar dos motius. El primer, perquè la població de tota la comarca es troba envellida, i el segon, perquè les persones que estan eixint de la comarca durant aquests anys es tracten de persones en edats entre els 20 i 40 anys, és a dir, els que estan en edat de formar una família. Això fa que la xifra de nascuts disminueixi considerablement. Durant els primers anys de la dècada havia sigut la mateixa immigració la que va produir que els saldos vegetatius també foren positius.

En la taula n°10 s'exposen les dades del creixement vegetatiu per municipis de la comarca. S'ha fet una divisió del període per tal de veure millor el canvi de la dinàmica.

Taula n°10. Saldos naturals i taxa de creixement natural per municipis en els períodes 2001-2009 i 2010-2017.

Municipis	2001-2009		2010-2017		Municipis	2001-2009		2010-2017	
	C.N.	T.C.N.%	C.N.	T.C.N.%		C.N.	T.C.N.%	C.N.	T.C.N.%
Atzeneta d'Albaida	-4	-3,13	-31	-26,84	Quatretonda	-153	-60,38	-97	-42,58
Agullent	61	25,23	21	8,80	Fontanars dels Alforins	-21	-20,51	3	3,05
Albaida	103	16,04	-76	-12,78	Guadassèquies	5	11,39	12	26,14
Alfarrasí	29	22,09	-9	-7,17	Llutxent	10	3,86	-8	-3,38
Aielo de Malferit	165	35,58	58	12,32	Montaverner	18	9,71	-16	-9,60
Aielo de Rugat	-13	-69,15	-1	-6,25	Montixelvo	-2	-3,07	-30	-48,86
Bèlgida	26	36,01	-10	-14,49	Olleria, l'	124	14,56	22	2,66
Bellús	-35	-90,91	-21	-66,67	Ontinyent	1247	33,24	63	1,78
Beniatjar	-19	-76,31	-34	-155,25	Otos	-21	-41,75	-29	-64,44
Benicolet	-33	-52,63	-135	-230,77	Palomar, el	-1	-1,76	-18	-31,09
Benigànim	157	24,66	1	0,17	Pinet	-25	-129,53	-24	-150,94

Benissoda	5	13,48	1	2,35	Pobla del Duc	-20	-7,70	-30	-11,59
Benissuera	-22	-114,58	-10	-51,55	Ràfol de Salem	-5	-11,11	-11	-25,88
Bocairent	-14	-3,10	-85	-19,90	Rugat	-8	-44,20	-7	-44,30
Bufali	-16	-83,77	-20	-122,70	Salem	-1	-2,10	-19	-43,48
Carrícola	-6	-73,17	-4	-42,11	Sempere	-4	-105,26	-3	-73,17
Castelló de Rugat	38	15,80	3	1,32	Terrateig	-13	-38,35	-21	-73,94

Font: PEGV i elaboració pròpia

Com es pot observar a la taula, en el primer període eren 21 els municipis amb un saldo negatiu, i en el segon en son 25. La diferencia, encara que existeix, no es especialment significativa.

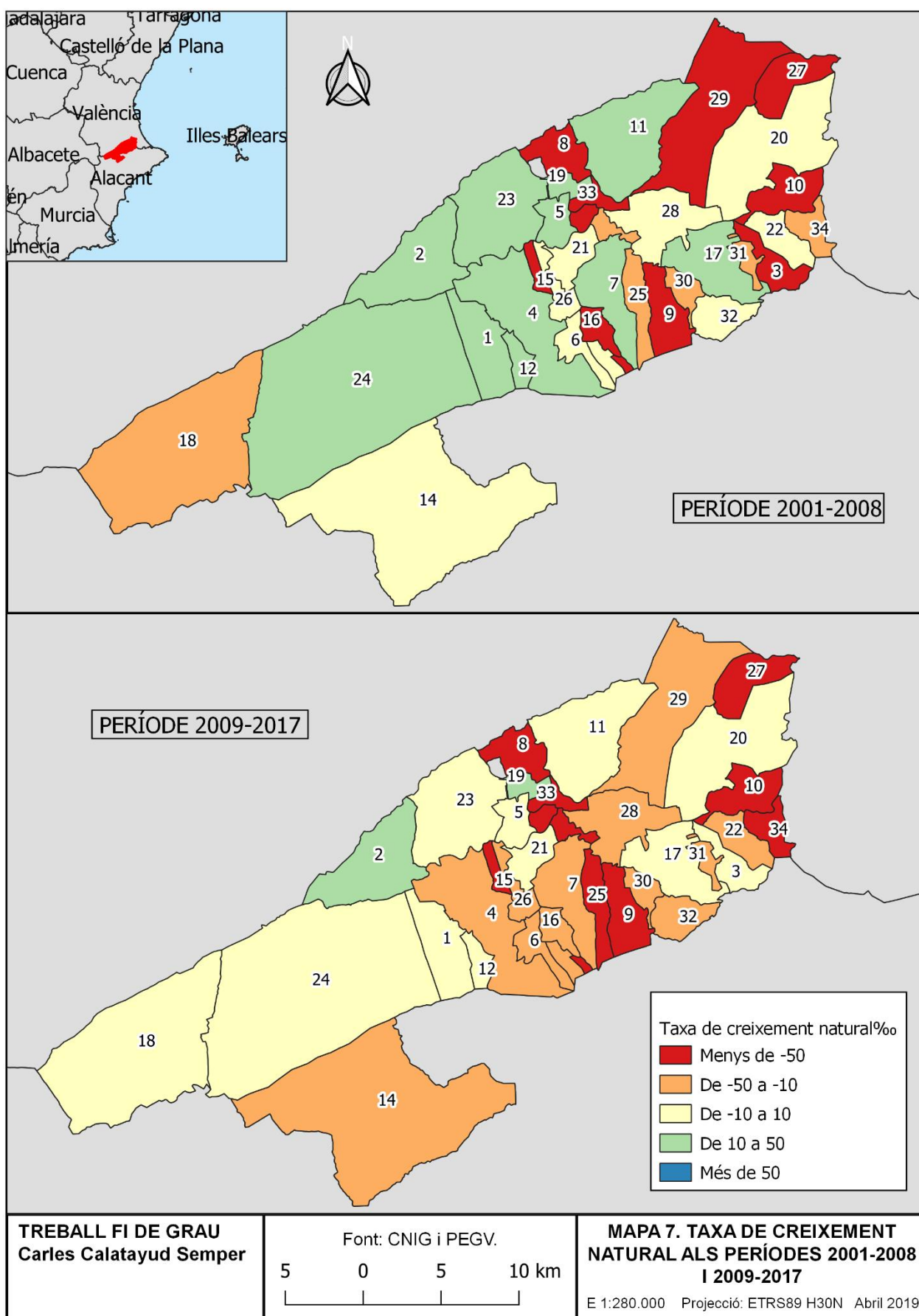
El que fa que en el conjunt de la comarca s'aprecie un canvi significatiu, és l'important descens del creixement vegetatiu en els municipis més grans com Ontinyent, Albaida o Benigànim, que tenen un pes molt important respecte al total de població de la comarca. En el cas de la capital, encara que en els dos períodes té un saldo positiu, en el primer és de 1.247 habitants i en el segon de tan sols 63. Per altra banda, Albaida o Benigànim presenten una diferència entre un període i l'altre de -150 habitants. Un altre cas que crida l'atenció és el de Benicolet que en l'últim període té un saldo natural negatiu de -135, el que suposa una taxa de creixement natural de -230,77%.

Però el cas de Benicolet cal analitzar-lo amb deteniment, ja que aquest creixement vegetatiu negatiu no té ressò en el total de la seua població, perquè en aquest mateix període té un saldo migratori de 237, el que suposa més del 40% del total de la seua població. Aquestes dades tan cridaneres poden tindre la seua explicació en que a Benicolet hi ha una residència d'ancians amb quasi 100 persones, i que totes elles estan empadronades al municipi. El que produeix que els saldos migratoris siguin positius pels nous ancians que apleguen a la residència i s'empadronen al municipi, i que el creixement vegetatiu sigui clarament negatiu per les defuncions que es produeixen d'aquesta gent major.

En el mapa nº7, en el qual es representa la taxa de creixement natural, s'aprecia com la tendència, en el conjunt dels municipis de la comarca, és que el creixement vegetatiu passe a ser negatiu, o quede estancat en la majoria dels municipis en el segon període.

Mapa nº7. Taxa de creixement natural en els períodes 2001-2008 i 2009-2017

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: PEGV, CNIG i elaboració pròpia

El que més crida l'atenció són aquells municipis que tenen uns percentatges molt negatius en els dos períodes, com són Bellús, Pinet, Benicolet, Sempere, Bufali i Beniatjar. Que, a més, es tracten d'alguns dels municipis més menuts de la comarca. Aleshores, són aquests els municipis que major problemàtica presenten, tenint en compte el cas de Benicolet, on les seues dades poden estar condicionades per la presència de la residència de majors. El creixement vegetatiu negatiu d'aquestes poblacions es fa patent en l'evolució del seu nombre d'habitants, que com s'ha vist anteriorment en tots aquests casos té la tendència a descendir a les últimes dècades.

També es dona el cas contrari, poblacions menudes, de menys de 1000 habitants, que aconsegueixen mantenir un saldo natural positiu en els dos períodes, encara que no siga massa elevat. Aquests són els casos de Benissoda i Guadassèquies, la resposta a la diferent dinàmica que porten aquestes dues poblacions pot estar en què, tant una com l'altra, es troben molt a prop de poblacions més grans, en el cas de Benissoda d'Albaida, i per part de Guadassèquies a Benigànim. Aquests pobles més menuts atrauen la gent jove dels pobles veïns més grans, pel fet que ofereixen unes vivendes, tant en venda com en lloguer, a preus molt més baixos que als pobles més grans. Aquesta aparició de parelles joves en edat de formar una família, fa que els saldos naturals és revertisquen i passen a ser positius. Aquesta suposició pot ser la resposta a aquestes dinàmiques tant diferents de les de la resta de municipis menuts.

4.2. Saldos migratoris a la Vall d'Albaida

El saldo migratori és un indicador que reflecteix la diferència entre la immigració i l'emigració en un període de temps determinat. Pot ser útil per entendre el creixement o descens de la població de la comarca en els distints períodes.

4.2.1. Saldos migratoris en el període 1991-2001

En la següent taula es poden veure els saldos migratoris anuals en el període intercensal 1991-2001 en el conjunt de la comarca.

Per a analitzar aquest indicador, igual que en el cas dels saldos naturals, l'anàlisi de les dades dels saldos migratoris es fa a partir de l'any 1991, ja que no es disposen de dades de la dècada anterior.

Taula nº11. Saldos migratoris de la Vall d'Albaida 1991-2001

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Vall d'Albaida	-32	-108	-116	-12	-76	-26	-24	56	161	195	132

Font: PEGV i elaboració pròpia

La comarca, fins a l'any 1998 va perdre població en tots els anys, sense ser xifres excessivament significatives. A partir d'aquest any la tendència canvia, i en els últims 4 anys del període els saldos són positius. En aquest cas, és significatiu l'inici de l'època amb majors saldos migratoris de les últimes dècades, i que va tindre continuïtat fins a finals de la primera dècada del segle XX. En total, en el període 1991-2001 la comarca de la Vall d'Albaida va tindre un saldo migratori positiu de 150 habitants, una xifra poc significativa tenint en compte que en aquest període el creixement real de la població és de 4.000 habitants.

En la taula nº12 s'exposen els totals dels saldos migratoris del període intercensal de cadascun dels municipis, a més de la taxa de migració neta, que es tracta d'un indicador que s'extrau de la divisió del saldo migratori entre el total de la població, i és multiplica per 1.000, deixant un resultat final expressat en tant per mil².

Taula nº12. Saldos migratoris per municipis i taxa de migració neta del període 1991-2001

Saldo migratori i taxa de migració neta 1991-2001					
Municipi	S. M.	M.T.%	Municipi	S. M.	M.T.%
Atzeneta d'Albaida	-1	-0,79	Quatretonda	-26	-10,24
Agullent	34	14,92	Fontanars dels Alforins	-35	-35,64
Albaida	-64	-10,75	Guadassèquies	18	47,37
Alfarrasí	-14	-11,40	Llutxent	-37	-15,07
Aielo de Malferit	26	6,26	Montaverner	-37	-21,46
Aielo de Rugat	2	10,15	Montixelvo	-13	-20,16
Bèlgida	12	16,93	Olleria, l'	-15	-2,08
Bellús	-18	-44,44	Ontinyent	558	17,08
Beniatjar	-15	-63,56	Otos	-5	-9,54
Benicolet	-20	-39,29	Palomar, el	-5	-9,78
Benigànim	83	14,90	Pinet	-28	-138,61

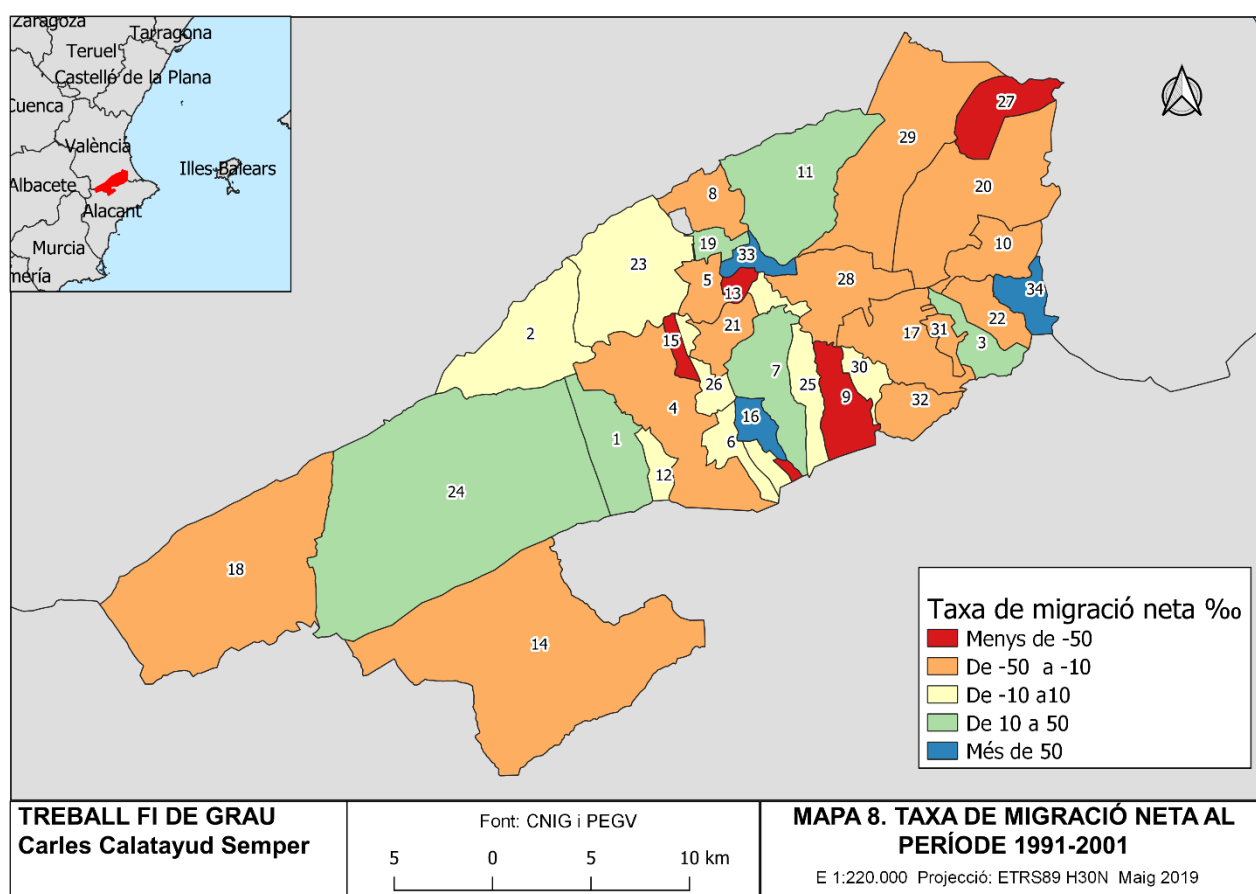
² Taxa de migració neta: (immigrants-emigrants) /població total)*1000

Benissoda	-1	-3,24	Pobla del Duc, la	-102	-40,27
Benissuera	-15	-77,72	Ràfol de Salem	-1	-2,71
Bocairent	-104	-23,33	Rugat	-2	-10,93
Bufali	-10	-50,76	Salem	-7	-14,68
Carrícola	7	84,34	Sempere	7	241,38
Castelló de Rugat	-51	-23,33	Terrateig	29	128,89

Font: PEGV i elaboració pròpia

En el mapa nº8 es representa la taxa de migració neta per municipis del període 1991-2001.

Mapa nº8. Taxa de migració neta per municipis al període 1991-2001

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Ollería	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: PEGV, CNIG i elaboració pròpia

Les variacions dels saldos migratoris dels municipis no són excessivament destacables en la majoria d'ells, ja que són el resultat del transcórrer de una dècada. Però sí que hi ha algun cas que mereix ser destacat.

En aquest sentit, Ontinyent és el municipi amb el saldo migratori més alt, ja que és la capital i la població més gran de la comarca, i continua sent el pol més gran d'atracció de la comarca, en aquest període igual que en els anteriors, al conformar una xicoteta àrea d'influència. Amb saldos positius també destaquen poblacions com Guadassèquies o Terrateig, amb uns saldos de 18 i 29 persones arribades respectivament, el que suposa una taxa de migració neta de 47,7‰ i 129,9‰ respectivament. Al cas contrari estan els municipis amb saldos migratoris negatius, on és poden diferenciar dos grups. Per una banda, les poblacions amb més de 2.000 habitants que tenen saldos negatius però el percentatge respecte al total de la població no és excessiu, entre elles estan Albaida, Bocairent, Castelló de Rugat o La Pobla del Duc, que és la segona població que més perd per aquest motiu, però la primera si es té en compte la taxa de migració neta amb un -40,27‰. D'altra banda estan les poblacions més menudes, on els seus saldos negatius, que no són molt alts, tenen més incidència en el total de la població. Són els casos de Bellús, Beniatjar, Benicolet, Benissuera i Bufali, on la seua taxa de migració neta està entre el 40‰ i el 80‰. Menció a part mereix el municipi de Pinet, en el qual hi ha un saldo migratori de -28 en aquest període, en una població de tan sols 211 habitants, el que suposa una taxa de migració neta del 132,7‰.

4.2.2. Saldos migratoris al període 2001-2017

Per a fer l'anàlisi dels saldos migratoris és necessari dividir aquest període, ja que presenta dues dinàmiques molt diferenciades, com ja s'ha vist anteriorment en l'evolució de la població i en els saldos naturals.

La crisi econòmica té un paper fonamental en els saldos migratoris, i és entorn a l'any 2010 quan es comencen a veure els seus efectes. Per tant es portarà a terme un anàlisi diferenciant el període 2001-2008 i el 2009-2017.

Taula nº 13. Saldos migratoris en la Vall d'Albaida en el període 2001-2017

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	total
Vall d'Albaida	132	964	737	828	1.018	1.845	1.872	372	7.768

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	total
Vall d'Albaida	-52	-593	-902	-439	-1.063	-692	-250	-230	54	-4.167

Font: PEGV i elaboració pròpia

Fins a l'any 2008, la bonança de l'economia i de les oportunitats laborals, va fer que la immigració en la comarca fora molt abundant. A partir de 2009, amb l'arribada de la crisi econòmica, es produeix l'efecte invers, l'augment de l'atur fa que molts dels immigrants que havien aplegat en els anys anteriors tornen al seu país. Aquesta dinàmica negativa es produeix fins a l'any 2016. En l'any 2017 la dinàmica canvia, i per primera vegada des de l'entrada en la crisi el saldo torna a ser positiu, encara que no sigui de una forma molt rellevant, però ens indica que pot ser la dinàmica estigui canviant, caldrà prestar atenció als pròxims anys per confirmar que la dinàmica canvia o es sol un cas puntual.

Taula nº14. Saldos migratoris per municipis en el període 2001-2017

Municipis	2001- 2008	2009- 2017	Municipis	2001- 2008	2009- 2017
Atzeneta d'Albaida	-14	-85	Quatretonda	4	-133
Agullent	104	-62	Fontanars dels Alforins	28	1
Albaida	205	-394	Guadassèquies	26	-34
Alfarrasí	27	-19	Llutxent	129	-184
Aielo de Malferit	266	-61	Montaverner	67	-132
Aielo de Rugat	1	-19	Montixelvo	41	-7
Bèlgida	-16	-53	Olleria, l'	1327	-21
Bellús	-8	-8	Ontinyent	4027	-2355
Beniatjar	27	2	Otos	-17	-19
Benicolet	164	237	Palomar, el	63	20
Benigànim	726	-422	Pinet	-2	-25
Benissoda	69	38	Pobla del Duc, la	120	3
Benissuera	17	-7	Ràfol de Salem	91	-22
Bocairent	-27	-180	Rugat	8	-25
Bufali	0	-3	Salem	11	-38
Carrícola	8	12	Sempere	6	-3
Castelló de Rugat	139	-140	Terrateig	151	-29

Font: PEGV i elaboració pròpia.

Fent un anàlisi per municipis es pot veure com la diferència entre el període anterior a la crisi i el posterior, és evident. Fins a l'any 2008 tan sols 6 municipis de la comarca van tindre un saldo migratori negatiu, la resta tenen saldos positius, destacant les poblacions més grans com Ontinyent, Olleria i Benigànim, però també altres municipis més menuts que també tenen uns increments molt importants, com són els casos de Benissoda o del Ràfol de Salem. Molta de la immigració que

aplegava a la comarca ho feia per a treballar en l'indústria dels municipis més industrialitzats, però una gran part també ho feia per treballar a l'agricultura, i per tant, s'instal·laven en municipis més menuts que tenien aquesta activitat com el seu principal motor econòmic.

A partir de l'any 2009 es produeix el mateix canvi que al conjunt de la comarca, la immigració perd molta força i la falta de treball fa que molts immigrants tornen als seus països o busquen altres llocs amb millors oportunitats laborals. Des d'aquest any, fins a l'any 2017, tan sols 7 municipis no tenen saldos migratoris negatius, i crida l'atenció que no es tracta dels municipis grans, sinó d'alguns dels més menuts. Molt destacables són els casos de Benicolet, i Carrícola, que presenten un saldo migratori més positiu en aquest període que en l'anterior.

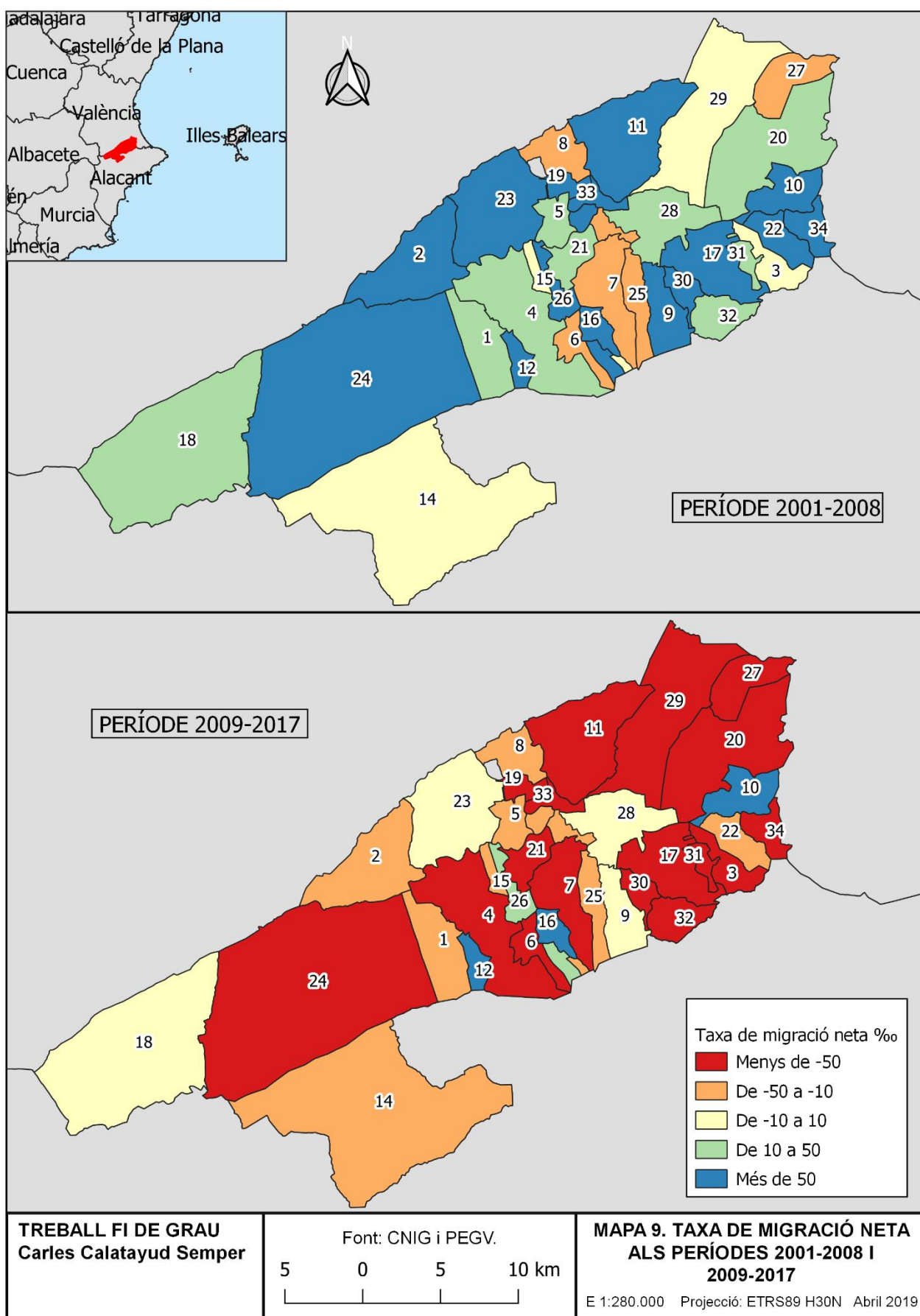
En la taula n°15 i el mapa n°9 es representa la taxa de migració neta per municipis als períodes 2001-2008 i 2009-2017.

Taula n°15 Taxa de migració neta per municipis en els períodes 2001-2008 i 2009-2017

Municipis	2001- 2008	2009- 2017	Municipis	2001- 2008	2009- 2017
Atzeneta d'Albaida	-10,94	-73,59	Quatretonda	1,58	-58,38
Agullent	43,01	-25,97	Fontanars dels Alforins	27,34	1,02
Albaida	31,93	-66,26	Guadassèquies	59,23	-74,07
Alfarrasí	20,56	-15,13	Llutxent	49,85	-77,74
Aielo de Malferit	57,36	-12,96	Montaverner	36,16	-79,23
Aielo de Rugat	5,32	-118,75	Montixelvo	62,98	-11,40
Bèlgida	-22,16	-76,81	Olleria, l'	155,86	-2,54
Bellús	-20,78	-25,40	Ontinyent	107,34	-66,63
Beniatjar	108,43	9,13	Otos	-33,80	-42,22
Benicolet	261,56	405,13	Palomar, el	110,92	34,54
Benigànim	114,04	-72,14	Pinet	-10,36	-157,23
Benissoda	185,98	89,41	Pobla del Duc, la	46,17	1,16
Benissuera	88,54	-36,08	Ràfol de Salem	202,22	-51,76
Bocairent	-5,98	-42,14	Rugat	44,20	-158,23
Bufali	0,00	-18,40	Salem	23,11	-86,96
Carrícola	97,56	126,32	Sempere	157,89	-73,17
Castelló de Rugat	57,80	-61,46	Terrateig	445,43	-102,11

Font: PEGV i elaboració pròpia

Mapa n°9. Taxa de migració neta per municipi als períodes 2001-2008 i 2009-2017

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: PEGV, CNIG i elaboració pròpia

El cas de Benicolet, com ja s'ha mencionat, el seu comportament, molt possiblement és a causa del fet que té una residència de majors, on totes les persones que ingressen, s'han d'empadronar al municipi. Mentre que a Carrícola, l'explicació es pot trobar en què a partir de principis del segle XXI es va fer una aposta per l'agricultura ecològica com en el exemple del projecte la Vall Bio, però també en el turisme rural lligat a la muntanya i l'esport. Aquesta estratègia a fet que es freni el descens de població constant que sofria el municipi gràcies a l'arribada de nous pobladors.

Altres pobles com Benissoda o el Palomar no aconsegueixen millorar el saldo migratori en el segon període, però sí que mantenen un saldo migratori positiu, que en el cas de Benissoda, al segon període presenta una taxa de migració neta del 89,4‰.

En la taula nº15 es pot veure la taxa de migració neta dels municipis en els dos períodes, en aquestes dades es pot identificar la importància que han tingut els saldos migratoris en l'evolució de la població de cada municipi. Els municipis que més van sofrir la tendència negativa dels saldos migratoris varen ser Rugat i Pinet, de nou municipis menuts, que a partir de l'any 2009 la seua taxa de migració neta representa més del 150‰.

Els municipis grans com Ontinyent, Benigànim o Albaida presenten una taxa de migració neta per damunt del 60‰, que tot i no ser una xifra molt elevada, el pes d'aquestes poblacions respecte al total de la població de la comarca és molt gran, per tant deixa la seua petjada en el total de població de la Vall d'Albaida.

4.3. Saldos reals de la Vall d'Albaida

El saldo real o creixement real és un indicador que s'extrau amb la suma dels saldos naturals i migratoris, per tal de tindre el resultat final de l'augment o descens de població en un any natural.

4.3.1. Saldos reals al període 1991-2001

A la taula nº16 es pot observar el saldo migratori i natural del període 1991-2001, i com de la suma d'aquests, s'extrau el saldo real.

Taula nº16. Saldos naturals, migratoris i reals de la Vall d'Albaida

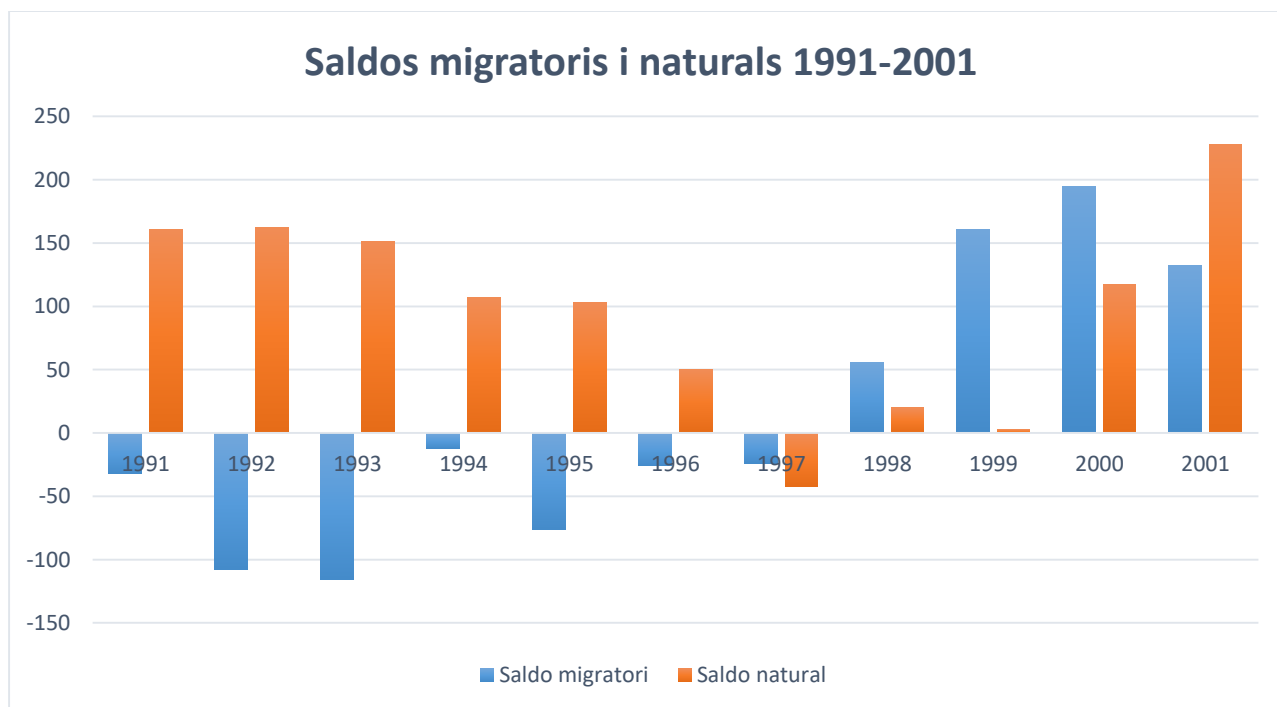
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Saldo natural	161	162	151	107	103	50	-42	20	3	117	228
Saldo migratori	-32	-108	-116	-12	-76	-26	-24	56	161	195	132
Saldo real	129	54	35	95	27	24	-66	76	164	312	360

Font: PEGV i elaboració pròpia

Com es pot observar al gràfic nº4 i a la taula nº16, el saldo natural és positiu durant tots els anys excepte l'any 1997. Té uns valors superiors al migratori, que presenta valors negatius també fins a aquest any, a partir d'aquest moment el saldo migratori comença a presentar un canvi en la tendència. A partir de l'any 1998 ambdós saldos són positius, però no és fins als anys 2000 i 2001 quan els dos indicadors presenten uns valors positius destacables, que a més, són els més alts del període. És el moment en qual el saldo real de la comarca té un gran increment, superant els 300 habitants, i l'inici del període amb major creixement demogràfic dels últims temps. El saldo real havia estat en constant decreixement des de principis de la dècada fins a l'any 1997, aquest any es presenta doncs, com el punt d'inflexió cap a una nova tendència en la població de la Vall d'Albaida.

En el gràfic nº4 es pot veure la comparació entre els saldos migratoris i naturals al llarg de tot el període.

Gràfic nº4. Saldos migratoris i naturals de la Vall d'Albaida al període 1991-2001

Font: PEGV i elaboració pròpia

4.3.2. Saldos reals al període 2001-2017

Al període 2001-2017 de nou es fa una divisió per tal de veure les dues dinàmiques totalment diferenciades que ja s'han mencionat anteriorment, i que per descomptat, en el cas dels saldos reals es veuen més clarament.

En la taula nº17 s'exposen els saldos migratoris, naturals i reals dividits en els períodes 2001-2008 i 2009-2017.

Taula nº17. Saldos naturals, migratoris i reals a la Vall d'Albaida

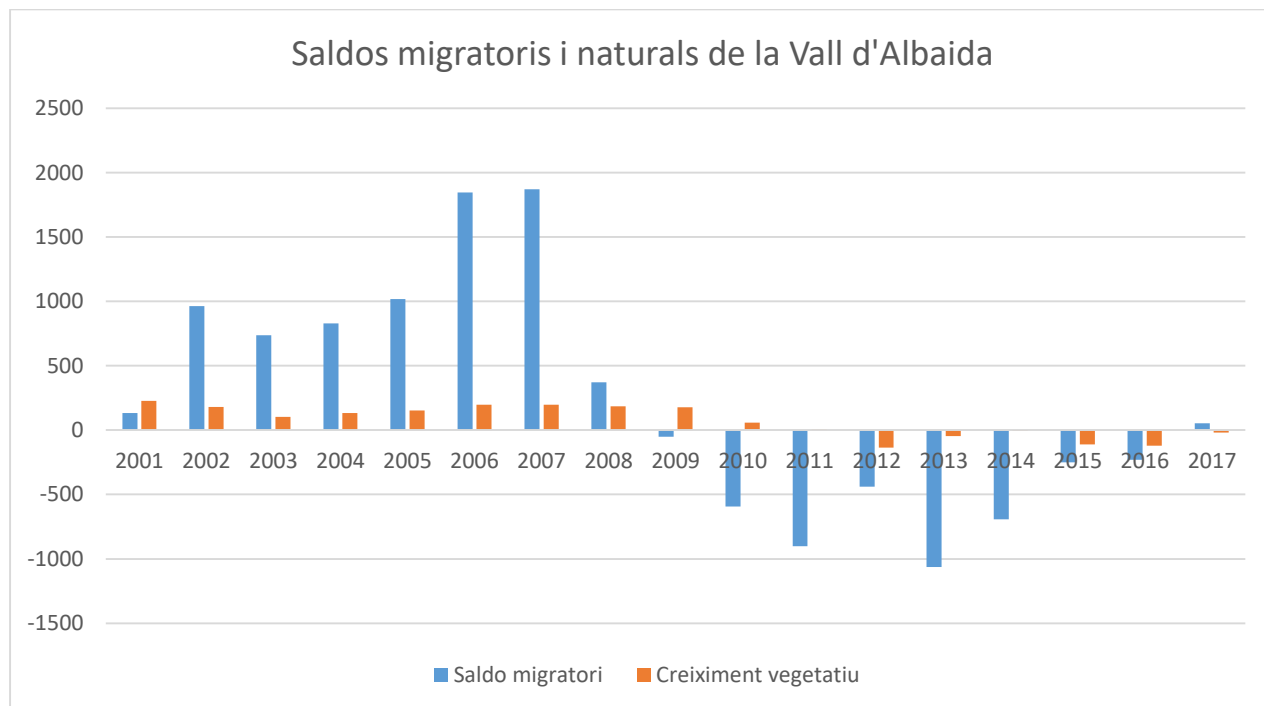
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Saldo natural	228	180	103	132	152	197	198	184
Saldo migratori	132	964	737	828	1.018	1.845	1.872	372
Saldo real	360	1.144	840	960	1.170	2.042	2.070	556

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Saldo natural	178	59	5	-135	-46	-7	-110	-121	-210
Saldo migratori	-52	-593	-902	-439	-1.063	-692	-250	-230	54
Saldo real	126	-534	-897	-574	-1.109	-699	-360	-341	-154

Font: PEGV i elaboració pròpia

Gràfic nº5. Saldos naturals i migratoris a la Vall d'Albaida al període 2001-2017

Font: PEGV i elaboració pròpia

En el gràfic nº5 es pot veure la comparació entre els saldos migratoris i el creixement vegetatiu del total de la comarca. Es pot observar com les dinàmiques són paregudes, la crisi econòmica de 2008 marca el canvi de tendència, amb una major incidència en el cas dels saldos migratoris.

Els saldos reals també sofreixen el gran canvi durant els anys de l'inici de la crisi, passant d'un saldo positiu per damunt de 2000 als anys 2006 i 2007, a saldos negatius molt elevats com el que presenta l'any 2013.

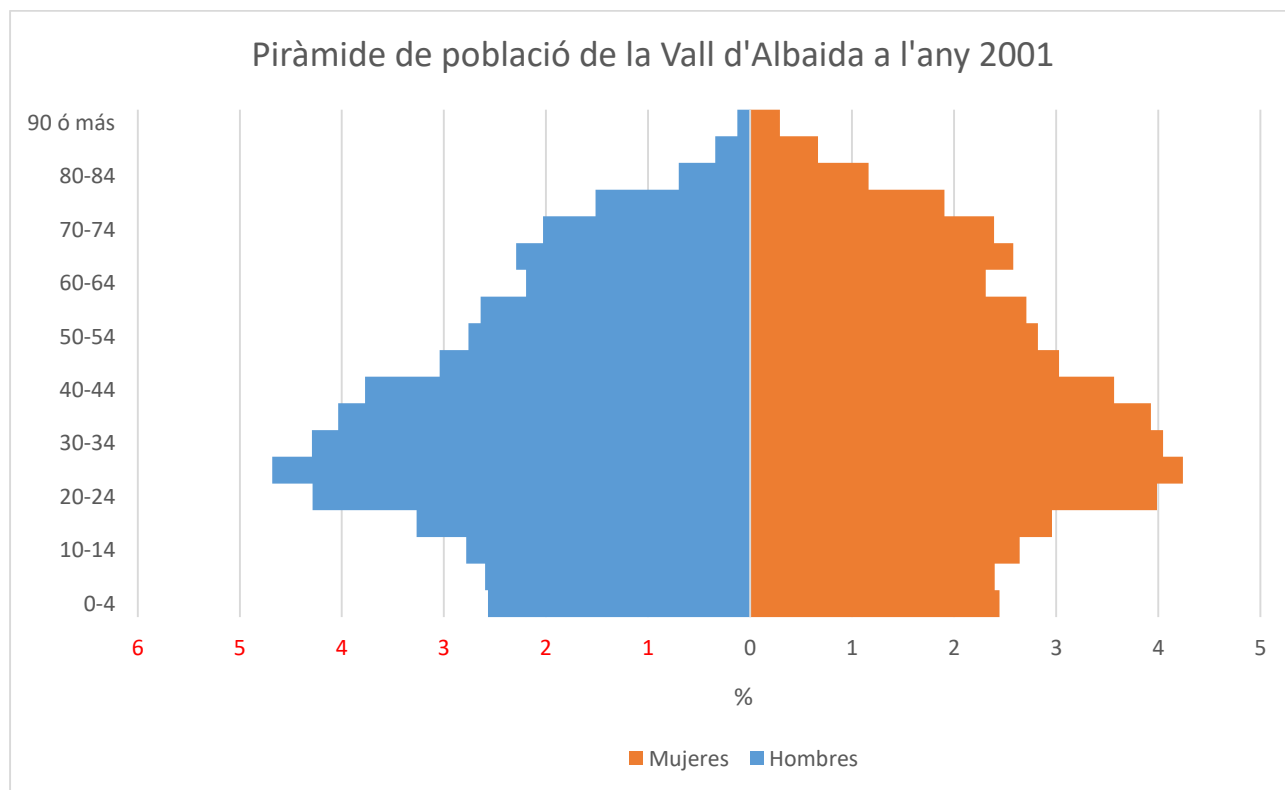
5. Estructura demogràfica de la Vall d'Albaida

Per analitzar l'estructura demogràfica d'un territori es divideix a la població en franges d'edat, per poder veure, mitjançant piràmides de població, quines són les edats amb més presència i per tant quin és l'estat de la població.

5.1. Estructura demogràfica de l'any 2001

L'estructura demogràfica de l'any 2001 del conjunt de la comarca, presentava una piràmide de població regressiva. Les franges d'edat amb més presència són les que van dels 20 als 45 anys, i les edats més joves presenten uns percentatges molt més inferiors. En les franges d'edat majoritàries hi ha més homes que dones, mentre que en les edats més avançades la situació és inversa.

Gràfic nº6. Piràmide de població de la Vall d'Albaida a l'any 2001

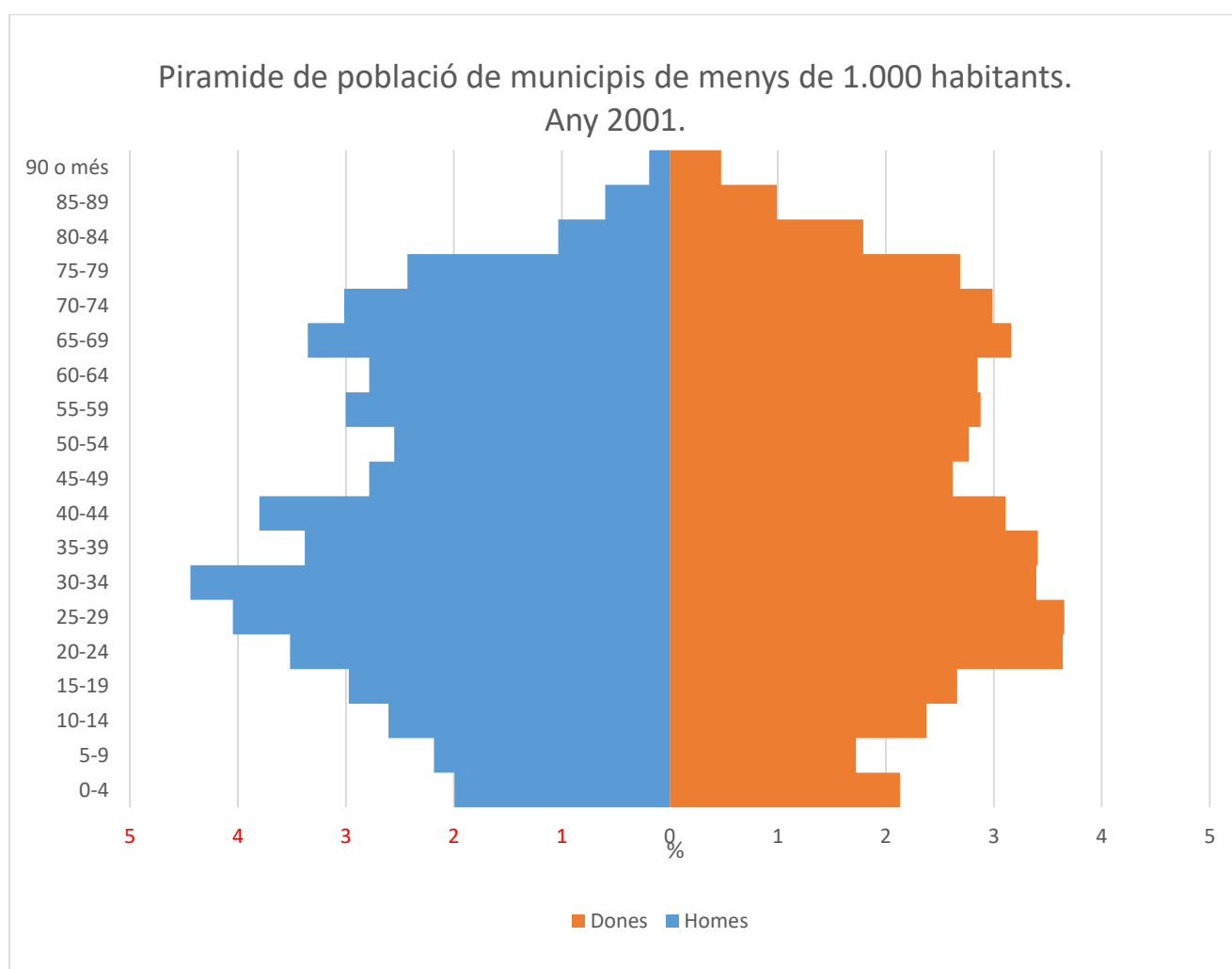

Font: INE i elaboració pròpia

L'anàlisi de la piràmide de població del conjunt de la comarca pot ser molt ambigu, ja que no tenen la mateixa estructura poblacional de 100 habitants que ciutats com Ontinyent. Per tal d'analitzar les estructures poblacionals dels municipis, s'han fet tres agrupacions tenint en compte el nombre d'habitants. En primer lloc, els municipis amb menys de 1.000 habitants, després els que tenen entre 1.000 i 5.000 habitants, i finalment aquells que tenen més de 5.000 habitants.

En les tres piràmides es veuen uns patrons comuns, es tracta de piràmides regressives, amb menys població jove que de mitjana edat i d'edat avançada, això ens dona pistes de què es tracta d'una població envellida. Però també es poden veure una sèrie de diferències entre les distintes piràmides.

Gràfic nº 7. Piràmide de població de municipis amb menys de 1.000 habitants a l'any 2001

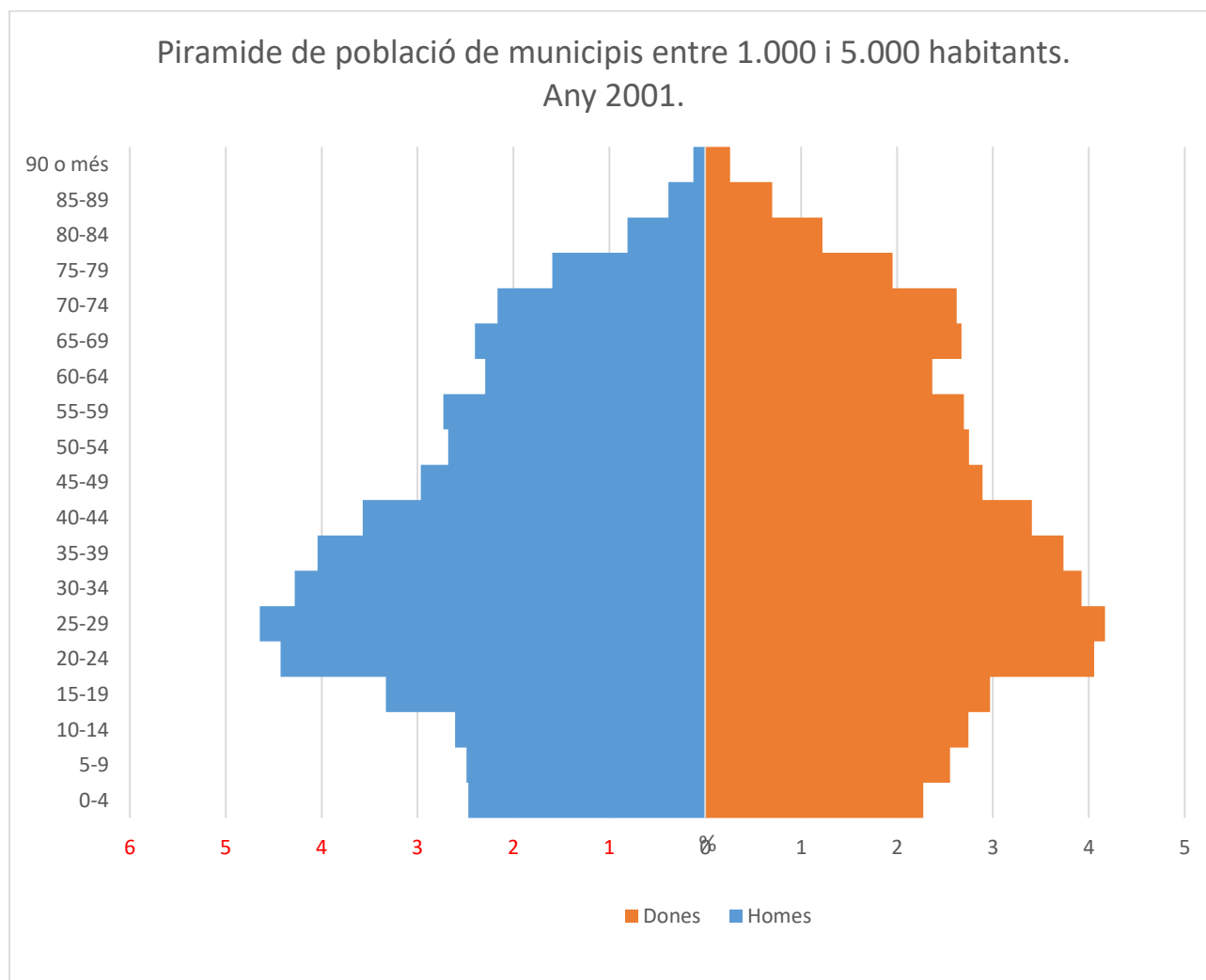

Font: INE i elaboració pròpia

En l'estructura de població dels municipis amb menys de 1.000 habitants, predomina una franja d'edat que va des dels 25 als 45 anys en primer lloc, i després, la que està entre els 65 i els 75 anys. En aquests municipis, destaca el retall en els grups d'edats que van dels 45 als 65 anys, pel fet que eren aquestes persones les que van protagonitzar l'èxode rural unes dècades arrere. I també destaca

l'alarmant falta de gent jove, el que fa que la piràmide sigui clarament regressiva. Un altra de les conclusions que es pot traure d'aquesta piràmide és la masculinitat que predomina en les edats compreses entre els 25 i els 45 anys, ja que les dones tenen més oportunitats laborals en municipis més grans, ja que en aquests municipis l'activitat predominant, i en alguns casos exclusiva, és l'agricultura.

Gràfic n°8. Piràmide de població de municipis entre 1.000 i 5.000 habitants a l'any 2001.

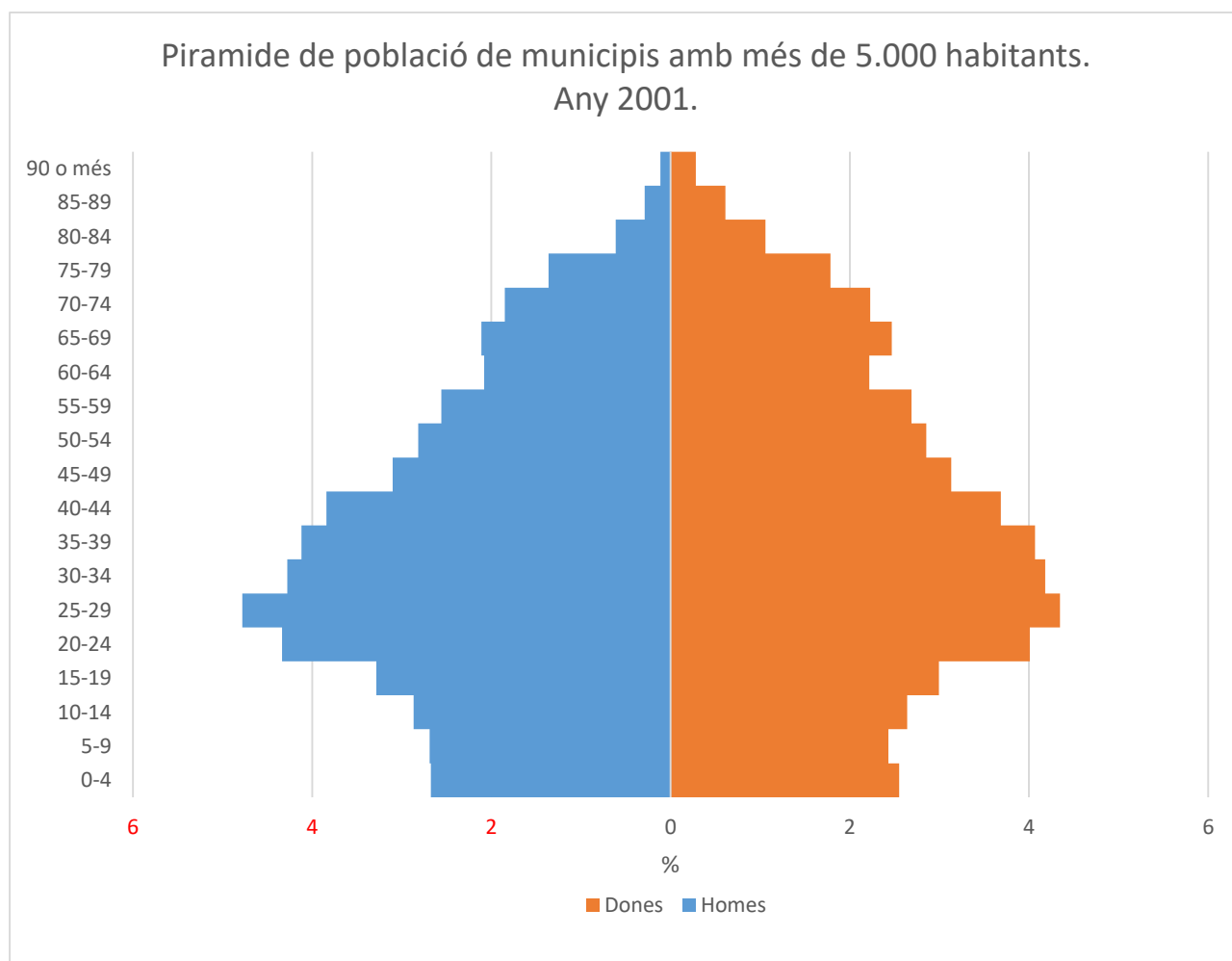

Font: INE i elaboració pròpia

En l'estructura demogràfica de municipis entre 1.000 i 5.000 habitants, les característiques son paregudes a l'analitzada anteriorment, però es pot diferenciar algun canvi. De nou destaca com a tram d'edat predominant el que va des dels 20 als 40 anys, en el que també predominen els homes. Però a diferència de la piràmide anterior, no destaca tant la cohort que està entre els 60 i 70 anys. Tampoc s'evidencia d'igual manera la falta de població en les persones entre 50 i 65 anys, pel fet que a aquests municipis l'èxode rural no els va afectar tant com als anteriors.

Per últim, la piràmide de població dels municipis més grans no canvia molt respecte a l'anterior, de nou es tracta d'una piràmide regressiva amb una població predominant entre els 20 i 40 anys i una preocupant falta de gent jove. En els grups d'edat majoritaris segueix predominant la masculinitat, però ho fa amb menor mesura que en les piràmides anteriors.

Gràfic nº9. Piràmide de població de municipis amb més de 5000 habitants l'any 2001.

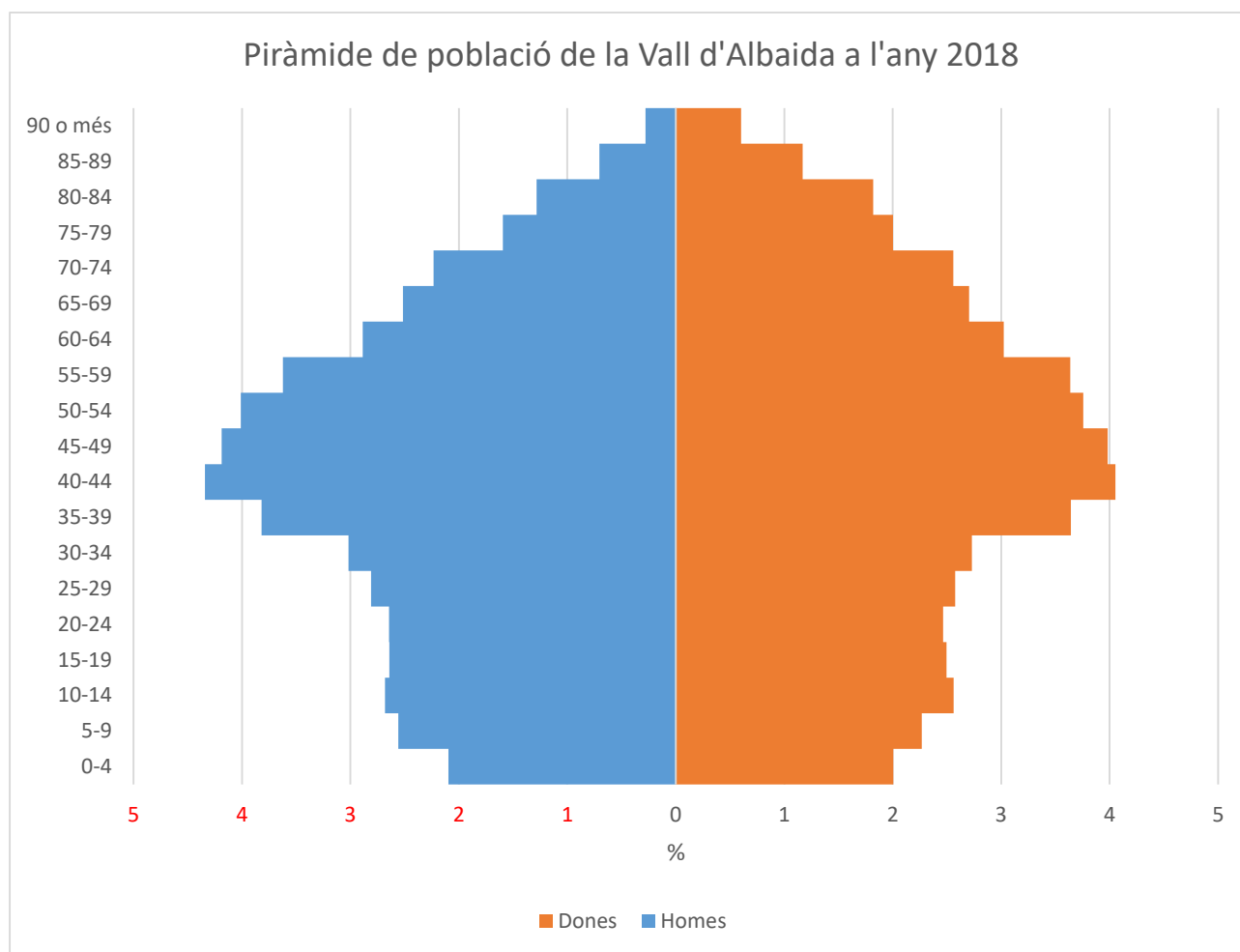

Font: INE i elaboració pròpia

5.2. Estructura demogràfica de l'any 2018

L'estructura demogràfica de la Vall d'Albaida de l'any 2018 presenta, igual que l'any 2001, una piràmide de població regressiva, on les franges d'edat amb més representació estan compreses entre els 35 i els 60 anys, en aquestes edats hi ha un major nombre d'homes que de dones, mentre que a les edats més avançades són les dones les que predominen per damunt dels homes. Dels grups amb edats inferiors als 35 anys, es produeix un salt important, i totes les edats més joves presenten uns percentatges més inferiors.

Gràfic nº10. Piràmide de població de la Vall d'Albaida a l'any 2018

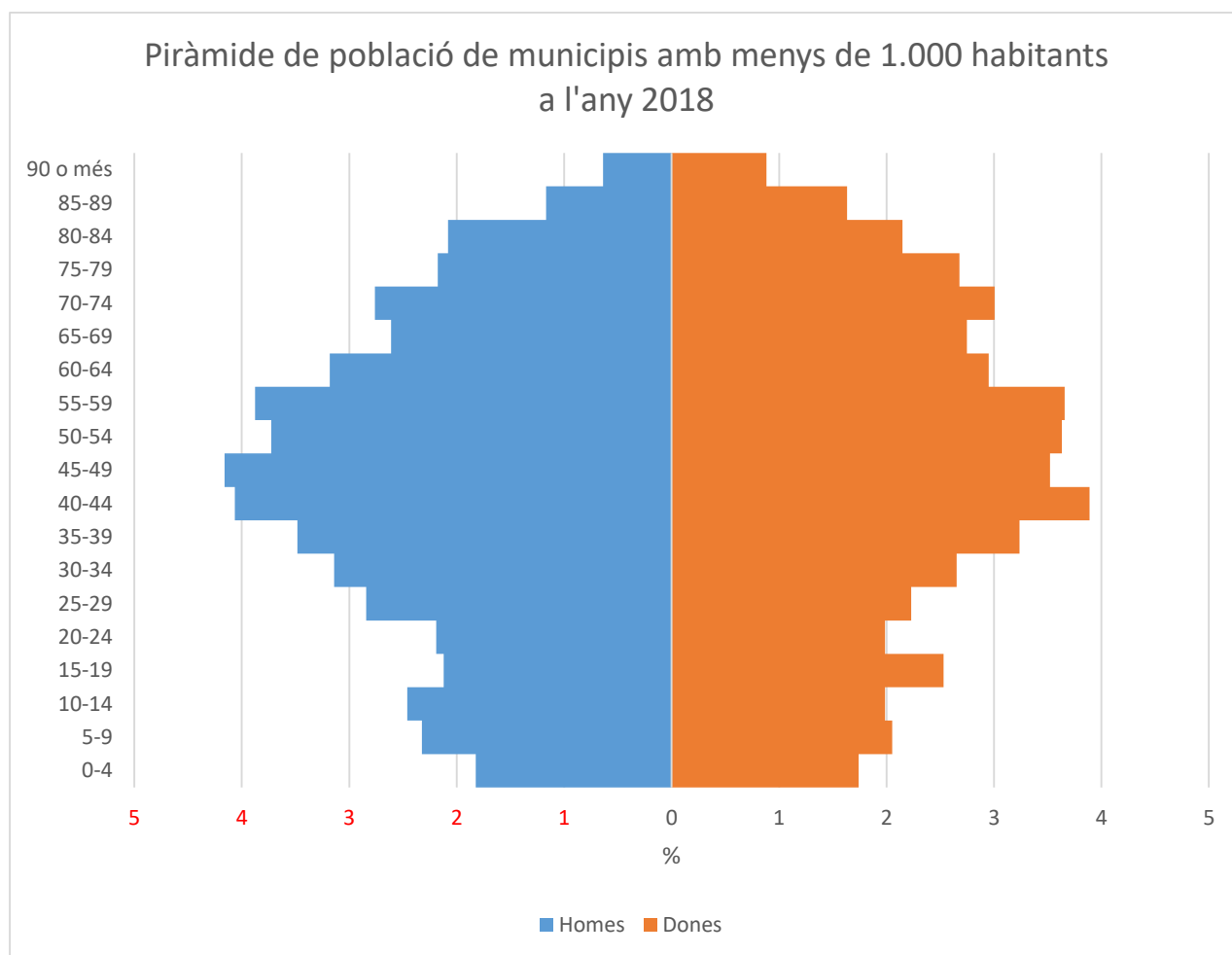
Font: INE i elaboració pròpia

Com s'ha fet anteriorment, per tal de poder traure millors conclusions amb l'anàlisi de les piràmides de població, s'han agrupat els municipis en els de menys de 1.000 habitants, els que tenen entre 1.000 i 5.000 habitants, i els que en tenen més de 5.000.

La piràmide de població de l'any 2018 dels municipis amb menys de 1.000 habitants, que es pot veure al gràfic nº11, deixa pistes de com la població es troba fortament envellida, com ja s'ha comentat anteriorment. Els grans grups de població o cohorts es troben entre els 40 i els 60 anys. En els grups de edats més avançats predominen les dones, pel fet que tenen major esperança de vida, mentre que en les edats de treballar són els homes els que predominen, deixant una estructura demogràfica molt masculinitzada en aquestes edats.

Gràfic nº11. Piràmide demogràfica de municipis amb menys de 1.000 habitants de l'any 2018.

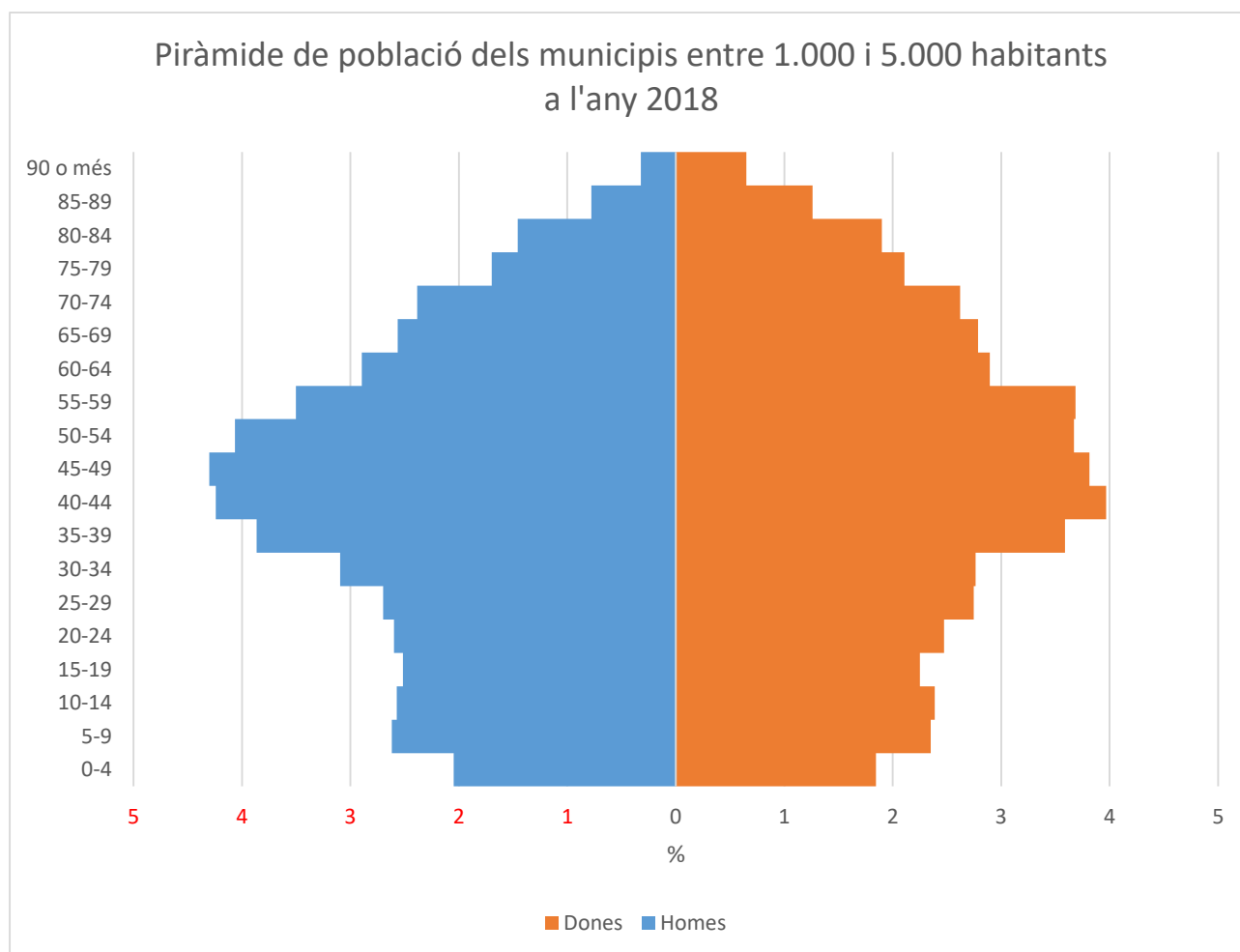
Font: INE i elaboració pròpia

Pel que respecta a l'estructura demogràfica dels municipis entre 1.000 i 5.000 habitants, es pot observar en la següent piràmide de població, que els grups d'edats majoritaris són pareguts als dels municipis més menuts, amb la diferència de què en aquest cas hi ha un lleuger rejuveniment i els grups d'edat majoritaris comencen a partir dels 35 anys fins als de 55. També es veu com hi ha menys població jubitada que en el cas anterior.

Un altra situació que destaca és el descens de nadons en els últims anys, el grup d'edat de 0 a 4 anys és molt inferior als grups posteriors, i s'assembla molt als percentatges que presentava l'estructura de població dels municipis amb menys de 1.000 habitants. Caldrà tenir en compte aquest aspecte en els pròxims anys per veure si és una situació que es repetirà en els pròxims temps o és tracta d'una situació puntual.

El que no canvia massa respecte a la piràmide anterior es la masculinitat de l'estructura demogràfica, que segueix present, com s'ha dit, a les edats intermèdies.

Gràfic n°12. Piràmide de població dels municipis entre 1.000 i 5.000 habitants a l'any 2018

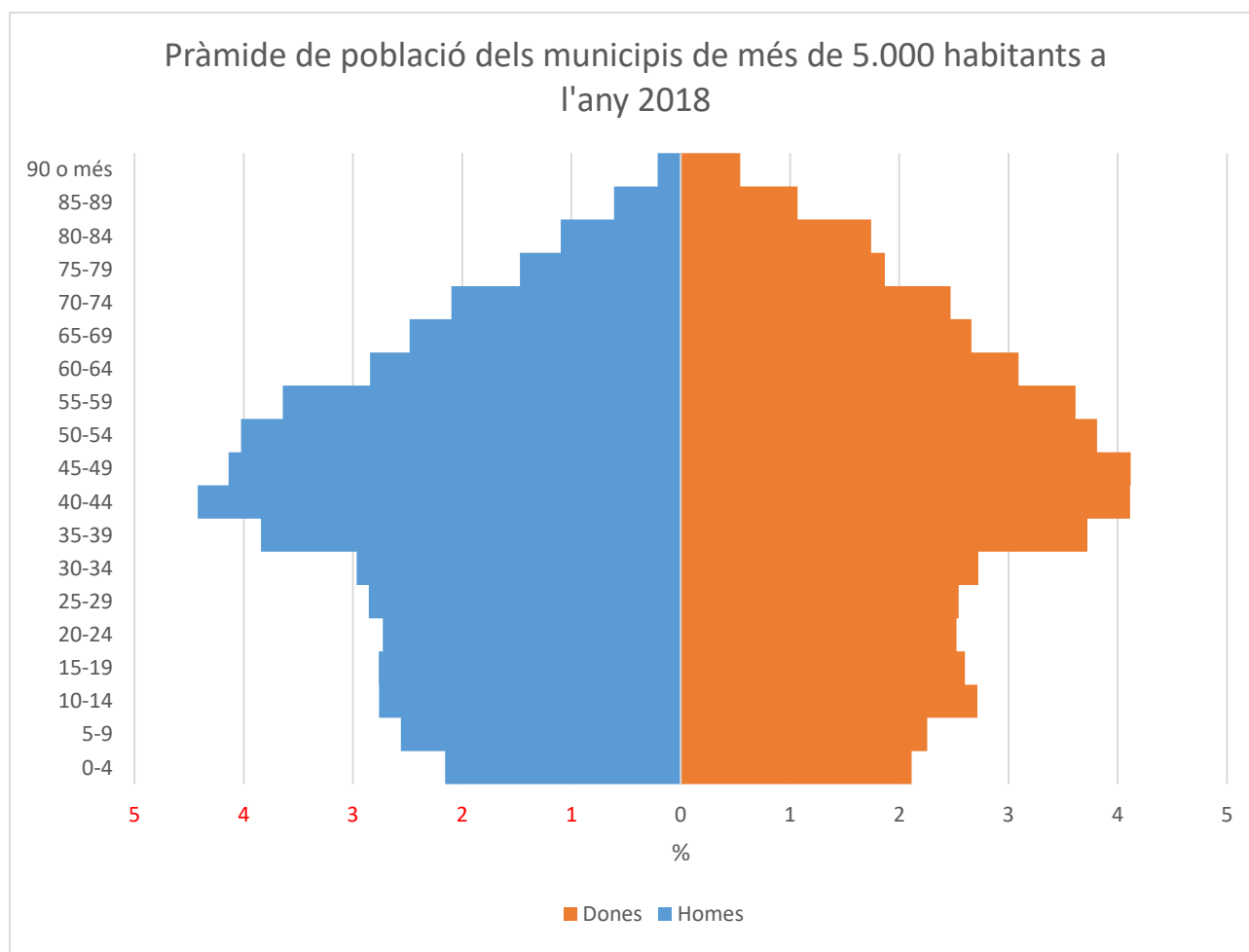

Font: INE i elaboració pròpia

En la piràmide de població dels municipis amb més de 5.000 habitants, com passava anteriorment, hi ha un salt molt important a partir dels grups de majors de 35 anys, ja que des d'aquesta edat fins als 60 anys es concentren les franges d'edat amb major població. Respecte a la piràmide anterior els canvis que s'observen estan en els xiquets, on hi ha un lleuger increment del percentatge, i al contrari amb les edats més avançades, on el percentatge és inferior. La tendència d'aquesta piràmide de població també es cap a l'envelliment, i dintre de 20 anys, quan el gros de la població es jubile, aleshores hi hauran els mateixos problemes que als pobles més menuts.

Pel que fa a la masculinitat, en aquest cas segueixen havent-hi més homes que dones a les edats de treballar, però la diferència ja no és tan clara com en els dos casos anteriors, en els municipis més grans les dones tenen més oportunitats laborals, per tant no tenen la necessitat d'haver de traslladar-se a altres municipis a la recerca de treball.

Gràfic nº13. Piràmide de població dels municipis amb més de 5.000 habitants de l'any 2018.

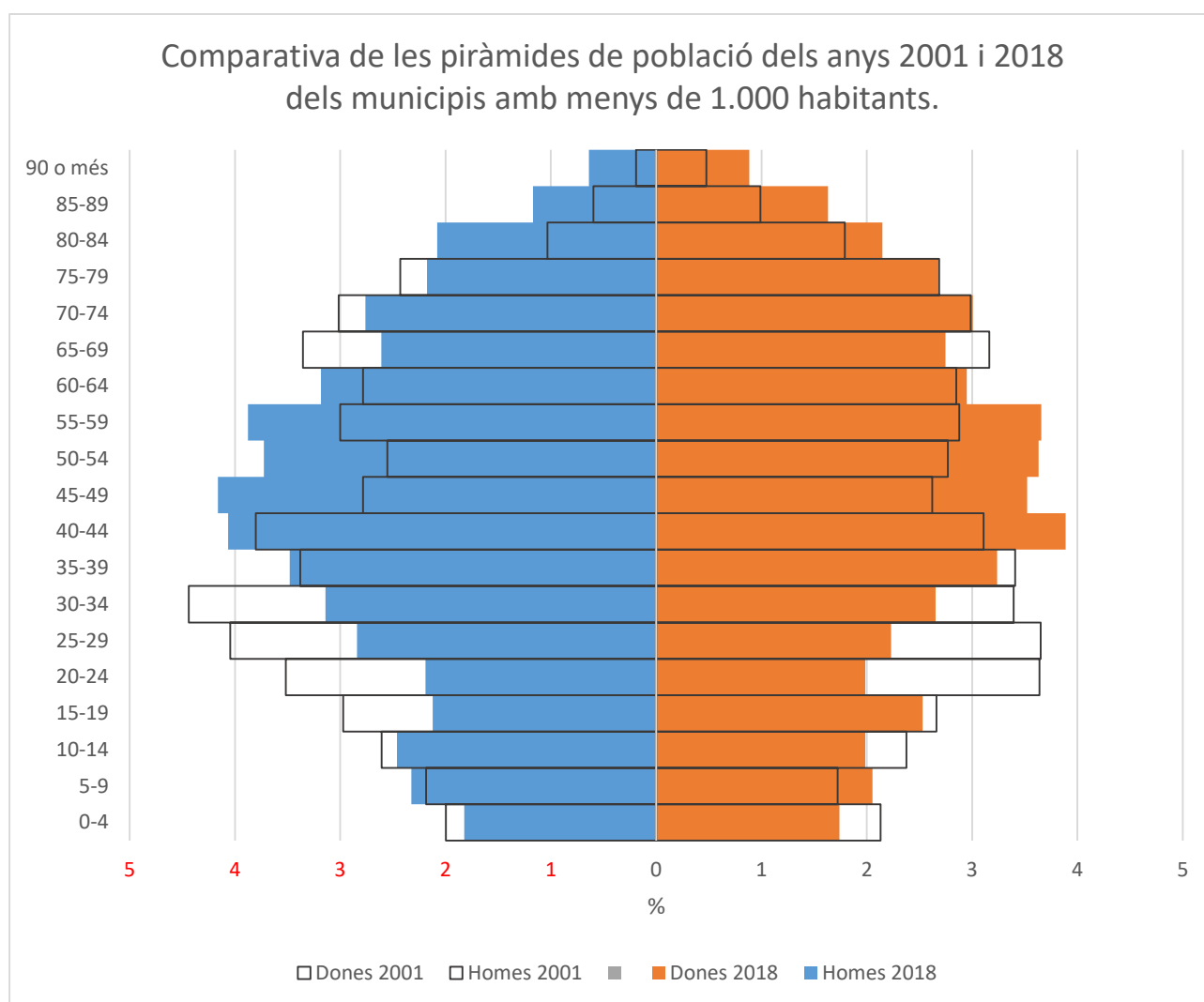
Font: INE i elaboració pròpia

5.3. Comparacions de les piràmides de població dels anys 2001 i 2018

Per tal de poder fer un millor anàlisi de l'evolució de l'estructura de la població, s'ha comparat les piràmides de població superposades dels anys 2001 i 2018.

Si es compara l'actual estructura demogràfica dels municipis amb menys de 1.000 habitants amb la de l'any 2001, tal com es pot observar en la següent gràfica, es veu clarament com els grups d'edats dominants que estaven entre els 20 i els 40 anys, ara són els que estan entre els 40 i els 60 anys, el que ens diu com l'estructura demogràfica té un progressiu envelliment, i la problemàtica que suposa per al futur, ja que aquest grup de persones dintre de 20 anys seran persones jubilades, i els grups d'edats més joves no augmenten respecte a l'any 2001. També destaquen les persones més majors, de més de 75 anys, que han augmentat els seus percentatges considerablement, la qual cosa ve donada per l'increment de l'esperança de vida de la població.

Gràfic n°14. Comparació de les piràmides de població dels anys 2001 i 2018 dels municipis amb menys de 1.000 habitants.

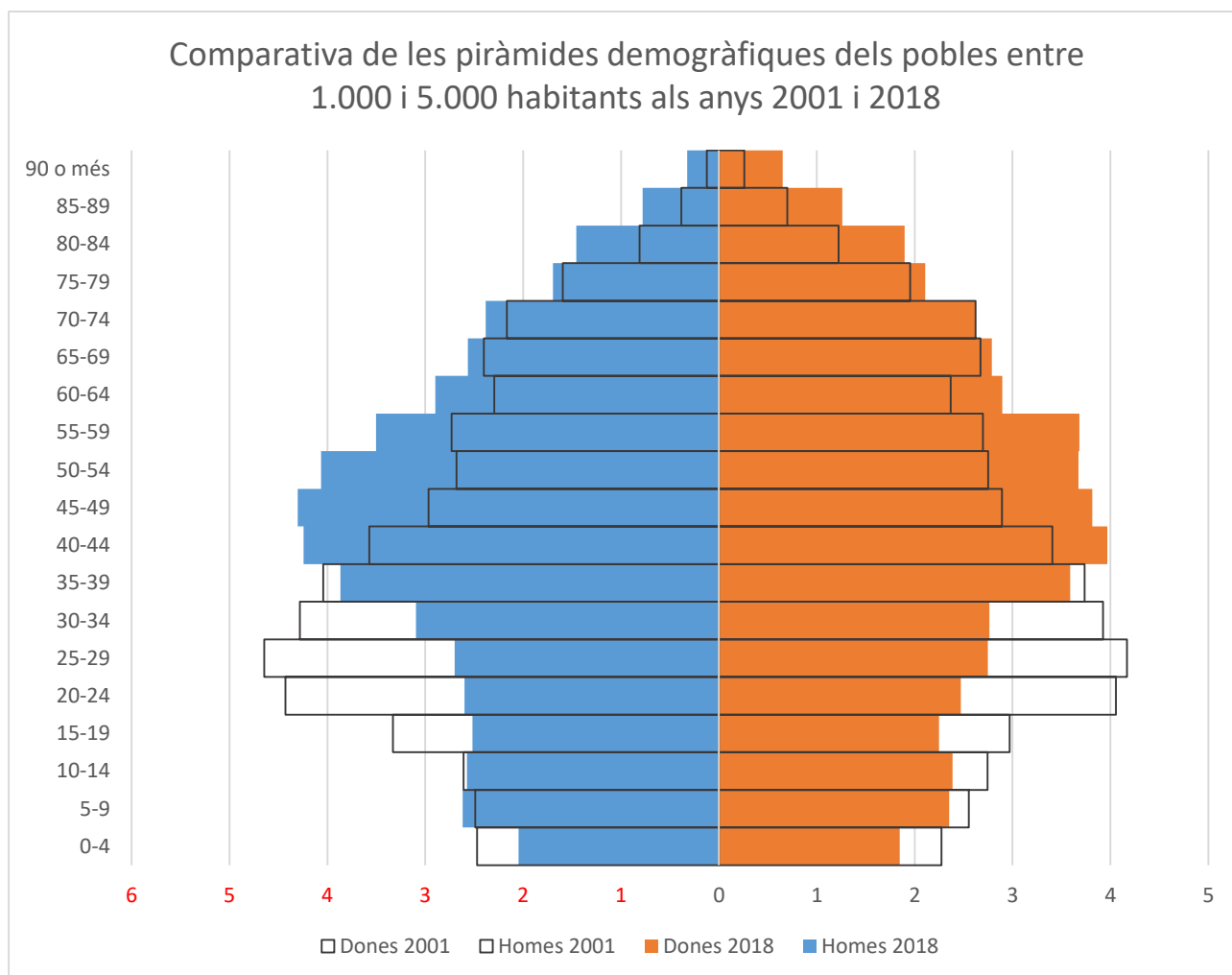

Font: INE i elaboració pròpia

En el cas dels municipis entre 1.000 i 5.000 habitants, dels quals es pot veure la comparació al gràfic n°15, els grups d'edats majoritaris ara van dels 35 als 55 anys, i, per altra banda, grups com el dels 25 als 29 anys descendeix en quasi un punt i mig respecte a les dades de 2001, tant en els homes com en les dones. Igual que ocorre en el cas anterior, les cohorts d'edats de persones jubilades també augmenten respecte a l'any 2001. L'envelliment de la població també és una constant en aquest cas. A més, destaca un important descens de nounats a la piràmide de l'any 2001.

Aquests municipis presenten unes característiques en les seues estructures demogràfiques que es troben en una situació intermèdia entre les poblacions més grans i els pobles més menuts de menys de 1.000 habitants.

Gràfic nº15. Comparació de les piràmides de població de 2001 i 2018 dels municipis entre 1.000 i 5.000 habitants.

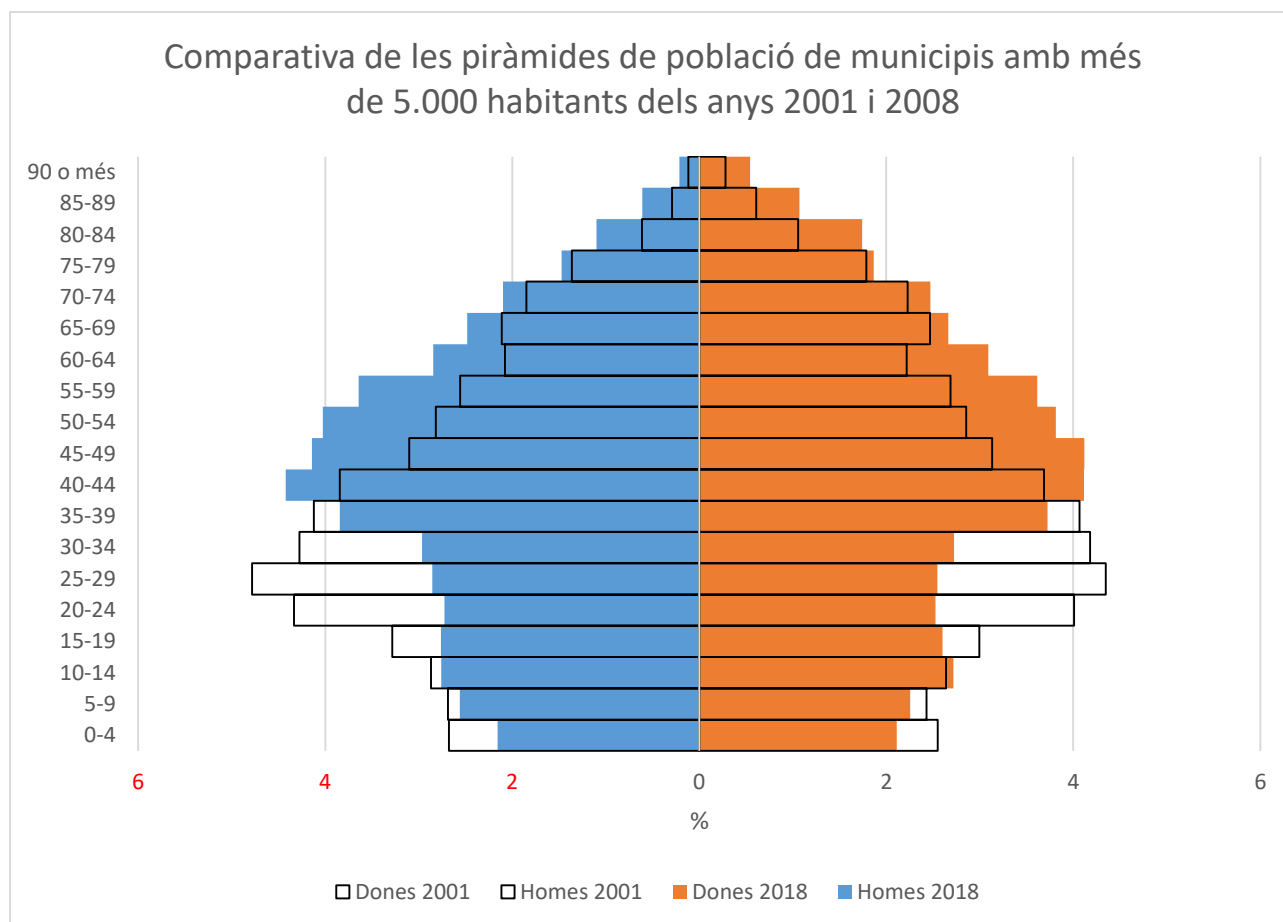

Font: INE i elaboració pròpia

Per últim, en la comparació de les piràmides dels municipis amb més de 5.000 habitants s'aprecia clarament com l'envelliment de la població és una constant, i al igual que passava en l'anterior cas, també apareix un important descens de població en els nadons.

El que més crida l'atenció es la diferència que hi ha entre la franja d'edat de 30 a 34 anys, i la que va dels 35 als 39 anys. La diferència entre aquestes dos franges és d'un punt percentual, tant en homes com en dones. L'explicació a aquest fenomen pot estar en què, deu anys enrere, aquestes edats eren les protagonistes en la immigració que aplegava a la comarca, i aquesta es frena per complet als anys immediatament posteriors a la crisi econòmica, per tant, el desequilibri patent en aquestes franges d'edat pot ser, perquè en una la immigració encara va estar present i amb molta importància, mentre que en l'altra, ja no va ser així.

Gràfic nº 15. Comparació de les piràmides de població dels anys 2001 i 2018 dels municipis amb més de 5.000 habitants.

Font: INE i elaboració pròpia

Dintre del progressiu envelliment que presenta la comarca de la Vall d'Albaida, es pot diferenciar com aquest envelliment afecta en major mesura a les poblacions més menudes, i es dilueix quan més grans són els municipis, encara que el problema existeix en tots els municipis de la comarca en menor o major mesura.

Un aspecte en comú que tenen les tres piràmides analitzades és el baix percentatge del grup entre 0 i 4 anys, ja que presenten, en els tres casos un dels percentatges més baixos de tota la piràmide.

Amb l'anàlisi de totes aquestes piràmides es pot extraure que l'estructura de la població de la Vall d'Albaida en l'actualitat és regressiva, i que camina cap a l'envelliment, el que pot suposar un greu problema en el futur si les dinàmiques no canvien, ja que dintre de 20 o 30 anys la major part de la població de la comarca estarà en edat de jubilació, i no hi haurà grups d'edat que puguin reemplaçar a aquestes persones. Problema que afectarà amb major força als municipis més menuts, molts dels quals ja estan notant els efectes.

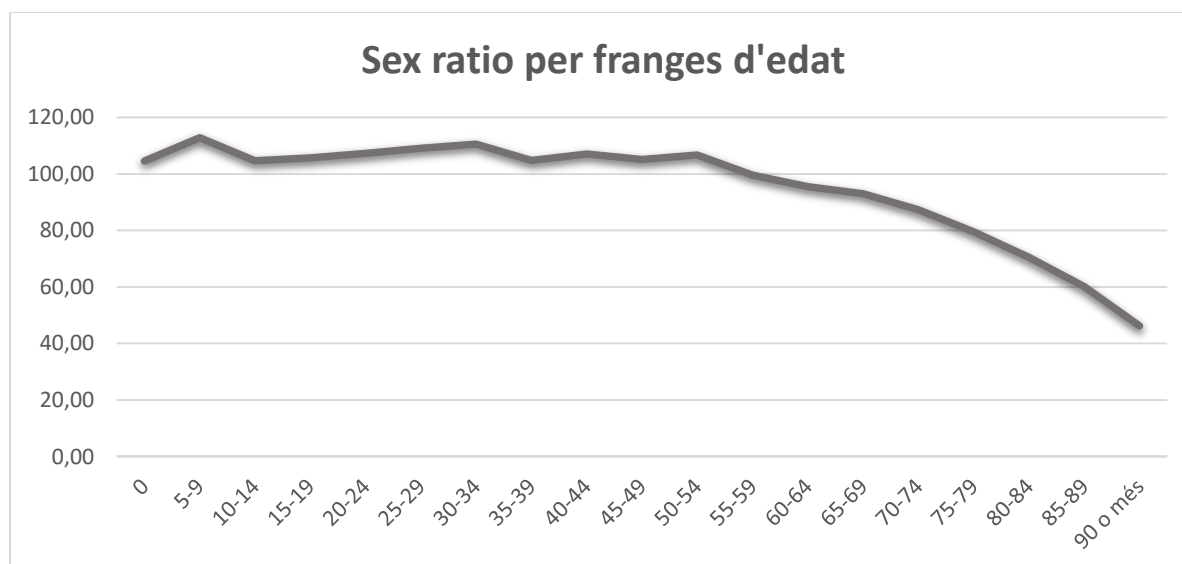
6. Altres indicadors vinculats amb l'estructura actual de la població de la Vall d'Albaida

Per saber quin és l'estat actual de la població de la Vall d'Albaida existeixen alguns indicadors demogràfics que cal analitzar, com és el cas de la *sex-ratio*, les taxes i l'índex d'envelliment i el percentatge de població estrangera, entre altres.

6.1. *Sex ratio*

Un d'ells és la *sex ratio* o índex de masculinitat, que serveix per a veure quina proporció d'homes i de dones hi ha³ en la població d'un determinat territori. En el cas de la Vall d'Albaida hi ha una *sex ratio* del 97,7%, és a dir, que hi ha més dones que homes al conjunt de la comarca. Aquest aspecte contraresta amb la masculinitat que s'havia vist anteriorment a les piràmides de població, sobretot als pobles més menuts. La resposta a aquesta qüestió pot estar en les edats més avançades, on les dones predominen clarament sobre els homes. De fet, si es calcula aquest indicador amb la franja d'edat que va dels 16 als 65 anys el valor de la *sex ratio* és de 104,9%, i si a més, s'extrau d'aquesta franja d'edat, tenint en compte solament els municipis de menys de 2.000 habitants, el valor incrementa a 108%, per tant, sí que hi ha una major presència d'homes en edat de treball, i aquesta qüestió es fa més evident quan més menuts són els municipis. Però, si pel contrari, aquest indicador s'extrau sobre les edats que superen els 65 anys el resultat es d'una *sex ratio* de 79%, hi ha bastantes més dones que homes, açò és el que explica com, encara que hi ha masculinitat en les edats de treballar, en el còmput total hi ha més dones que homes.

Gràfic nº16. *Sex ratio* de la Vall d'Albaida per franges d'edats l'any 2018

Font: PEGV i elaboració pròpia

³ Càlcul de la *sex ratio*: (Homes/Dones)*100

En la següent taula es pot observar la *sex ratio* per municipis, les poblacions que presenten major masculinitat són Aielo de Rugat, Bellús, Benissoda i Bufali, tots ells municipis de menys de 1000 habitants. D'altra banda, els que presenten un valor per davall de 100, és a dir, que hi ha més dones que homes, són Bèlgida, Benissuera, la Pobla del Duc, Ontinyent, Pinet i el Ràfol de Salem, a més d'altres que estan molt propers a la paritat entre homes i dones.

Taula nº18. *Sex ratio* per municipis l'any 2018

Municipi	<i>Sex ratio</i>	Municipi	<i>Sex ratio</i>
Atzeneta d'Albaida	102	Quatretonda	101
Agullent	99	Fontanars dels Alforins	103
Albaida	99	Guadassèquies	109
Alfarrasí	98	Llutxent	106
Aielo de Malferit	100	Montaverner	101
Aielo de Rugat	118	Montixelvo	99
Bèlgida	94	Olleria, l'	101
Bellús	111	Ontinyent	98
Beniatjar	109	Otos	103
Benicolet	100	Palomar, el	103
Benigànim	103	Pinet	97
Benissoda	118	Pobla del Duc, la	95
Benissuera	96	Ràfol de Salem	97
Bocairent	102	Rugat	108
Bufali	115	Salem	103
Carrícola	111	Sempere	106
Castelló de Rugat	103	Terrateig	106

Font: PEGV i elaboració pròpia

6.2. Taxa i índex d'envelliment

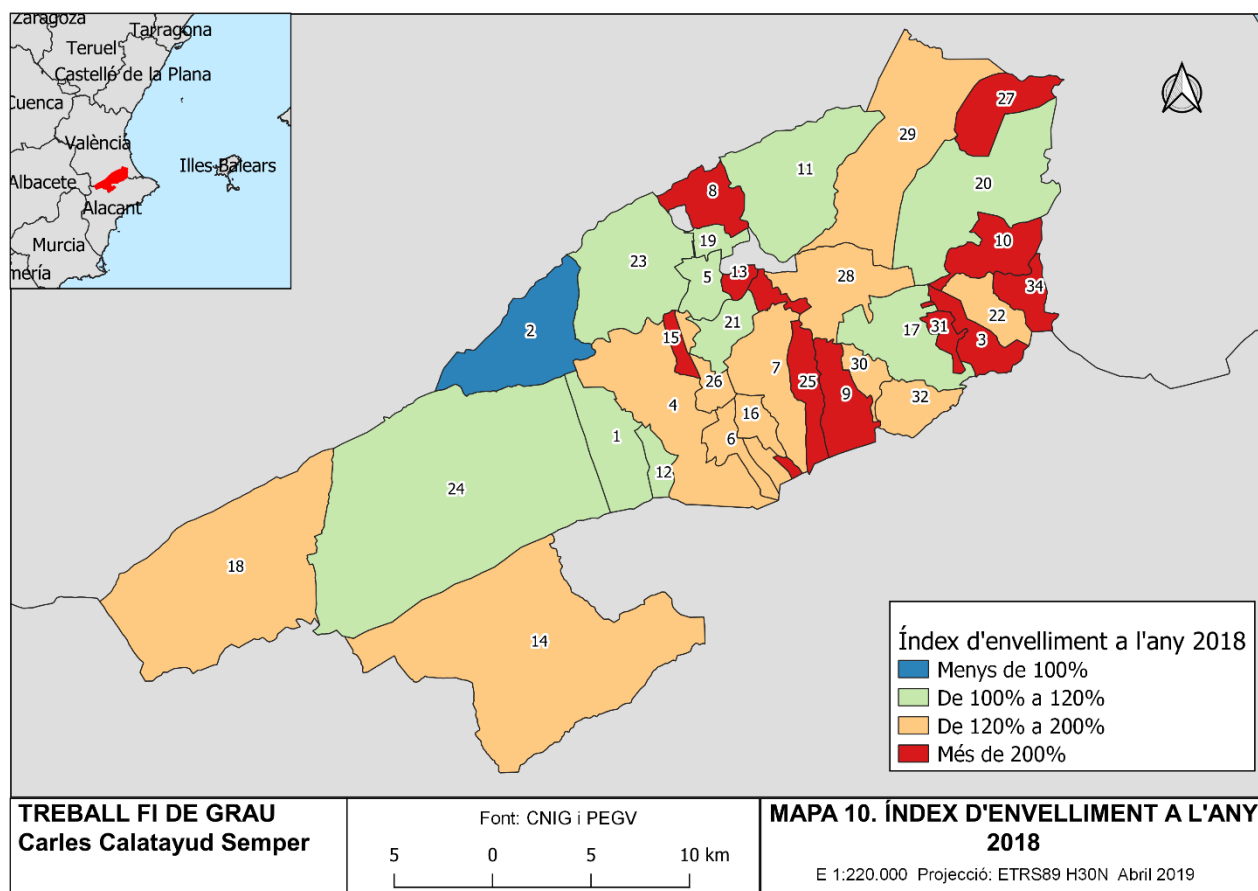
Un altre dels indicadors que pot ser útil es l'índex d'envelliment⁴. A la Vall d'Albaida aquest indicador, actualment, és del 137%, el que significa que per cada 100 menors de 16 anys, hi ha 137 majors de 65 anys. Una xifra molt per damunt de les que presenten l'Estat i la Comunitat Valenciana, que arriben a l'entorn del 120%, que igualment són xifres molt altes. Però el resultat es encara més alarmant si sols es té en compte els municipis amb menys de 1.000 habitants, en aquest cas l'índex

⁴ Càlcul de l'índex d'envelliment: (Població >65 anys/Població <16 anys)*100

d'envelliment arriba al 198%, el que suposa que hi ha pràcticament el doble de persones majors que de joves.

Mapa nº10. Índex d'envelliment per municipis l'any 2018

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aielo de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aielo de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: PEGV, INE, CNIG i elaboració pròpia

En el mapa nº 10, en el que es pot veure l'índex d'envelliment per municipis, crida l'atenció com sols un municipi de tota la comarca compta amb més joves que gent major, és el cas d'Aielo de Malferit. La resta de municipis supera el 100%, sent els municipis més menuts els que tenen major envelliment. Els casos més alarmants són els d'Aielo de Rugat, Beniatjar, Pinet i Rugat, que tots ells superen el 300%. Menció a part mereix el municipi de Sempere, ja que no compta amb cap jove de menys de 16

anys, i si a aquesta circumstància se li suma que tan sols compta amb 35 habitants, fa que el risc de desaparició d'aquest municipi sigui una realitat.

Si l'índex d'envelliment es calcula dividint la població major de 65 anys entre la menor de 16 anys, la taxa d'envelliment fa la divisió entre el total de la població⁵.

La taxa d'envelliment al conjunt de la Vall d'Albaida és del 18%, el que suposa que 18 persones de cada 100 està per damunt dels 65 anys.

Taula nº19. Taxa i índex d'envelliment per municipis l'any 2018

Municipis	Taxa	Índex	Municipis	Taxa	Índex
Atzeneta d'Albaida	22,98	165,84	Quatretonda	22,60	193,13
Agullent	16,74	111,91	Fontanars dels Alforins	20,22	140,43
Albaida	18,42	120,22	Guadassèquies	18,69	112,16
Alfarrasí	18,70	116,83	Llutxent	18,63	117,24
Aielo de Malferit	15,78	90,05	Montaverner	18,27	119,20
Aielo de Rugat	29,68	328,57	Montixelvo	23,47	152,69
Bèlgida	20,54	133,98	Olleria, l'	17,71	113,56
Bellús	26,75	280,00	Ontinyent	16,85	106,78
Beniatjar	26,79	315,79	Otos	26,68	220,37
Benicolet	29,55	215,00	Palomar, el	19,79	154,05
Benigànim	17,39	115,67	Pinet	29,49	511,11
Benissoda	16,27	109,68	Pobla del Duc, la	22,07	177,22
Benissuera	30,00	450,00	Ràfol de Salem	23,18	139,73
Bocairent	21,55	158,74	Rugat	35,19	407,14
Bufali	21,38	261,54	Salem	20,55	143,55
Carrícola	22,58	175,00	Sempere	40,00	-
Castelló de Rugat	18,46	116,67	Terrateig	27,50	220,00

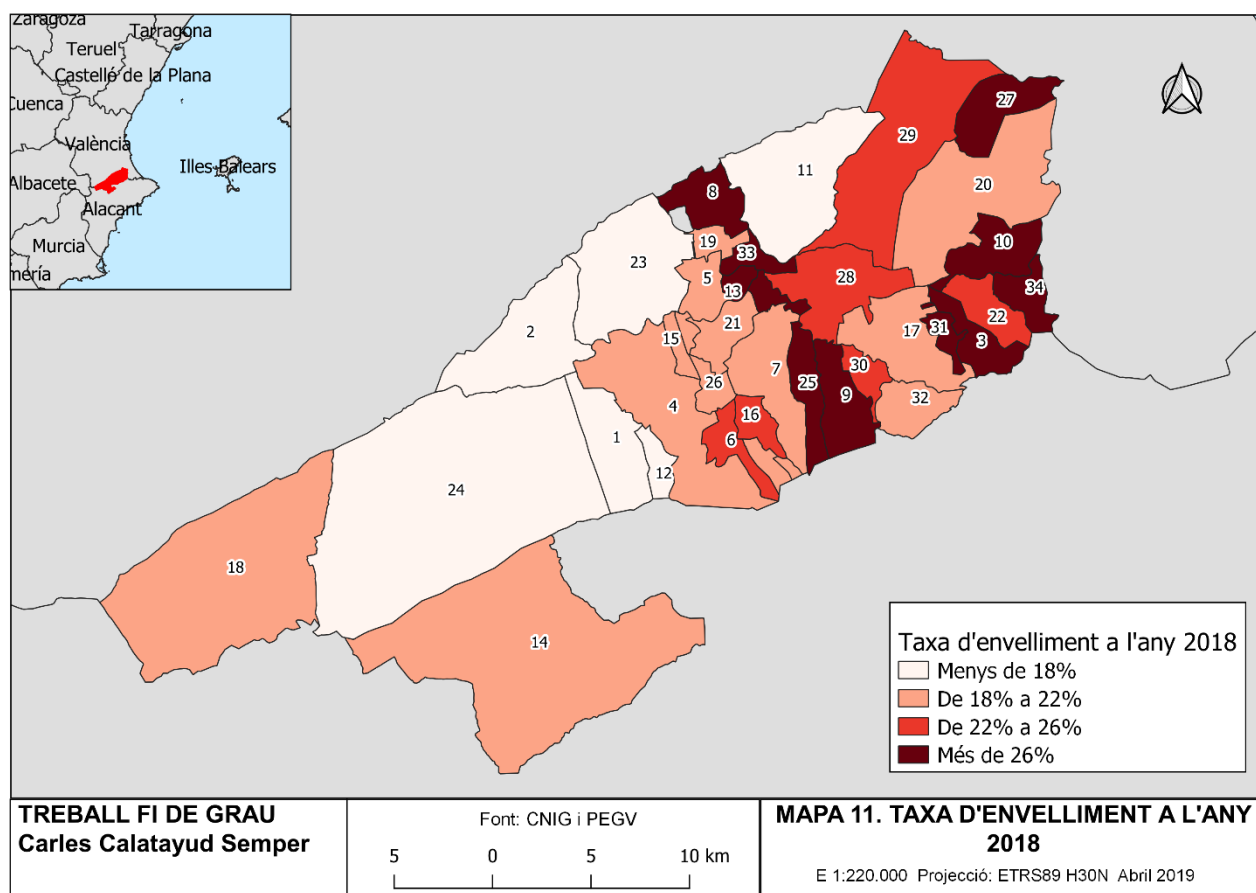
Font: PEGV i elaboració pròpia

Analitzant la taxa d'envelliment per municipis, s'observa com hi ha municipis amb taxes molt altes, els exemples més clars són els d'Aielo de Rugat, Benissuera, Pinet o Rugat que estan entorn del 30%, mentre que el cas més preocupant de nou és el de Sempere, amb una taxa d'envelliment del 40%. Els casos oposats són els d'Agullent, Benigànim, Benissoda, Olleria i Ontinyent, que presenten les taxes més baixes.

⁵ Càlcul taxa d'envelliment: (Població >65 anys/Població total)*100

Com s'ha vist els percentatges més elevats corresponen als pobles amb menys població, mentre que les taxes més baixes es donen en els municipis més grans, però es pot observar una excepció dintre d'aquestes taxes més baixes, i és la del municipi de Benissoda, que té la segona taxa d'envelliment més baixa de la comarca. Aquest aspecte pot ser degut al fet que Benissoda ha sofert un important increment de població jove en els últims anys, ja que ha sabut aprofitar la proximitat d'Ontinyent, i sobretot d'Albaida, i ha aconseguit atraure empreses que han donat treball al poble, i sobretot, a la gent jove d'aquestes ciutats que ha pogut trobar un habitatge a la població amb uns preus sensiblement inferiors als de les ciutats veïnes.

Mapa nº11. Taxa d'envelliment per municipis l'any 2018

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: CNIG, PEGV i elaboració pròpia.

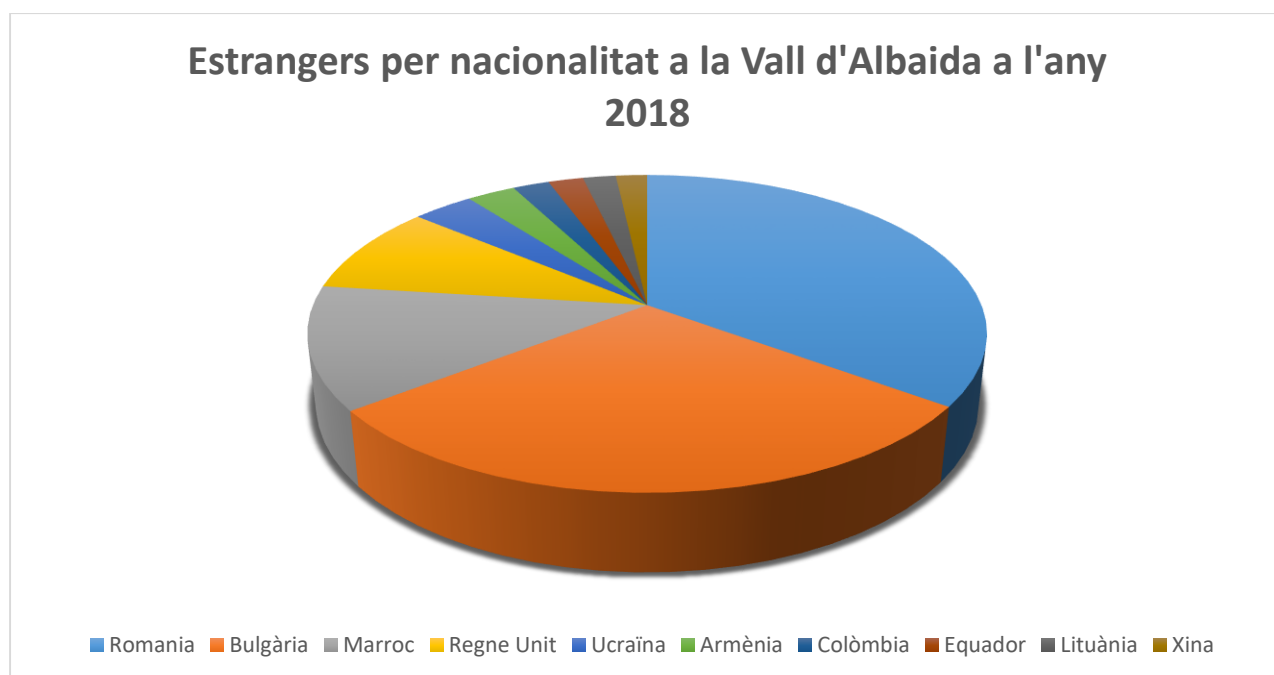
6.3. Població estrangera a la Vall d'Albaida l'any 2018

Per a tenir una visió més completa de quina és la situació actual de la població de la comarca, també cal tenir en compte els estrangers que en ella habiten. Amb dades de l'any 2018, a la Vall d'Albaida viuen 7.558 estrangers, el que suposa el 8,63% del total de la població. Les nacionalitats que més predominen al conjunt de la comarca són la romanesa amb 2.259 persones, la búlgara amb 1.894, i la marroquina amb 806 habitants. Aquestes tres nacionalitats, juntament amb la britànica de la qual hi ha 586 habitants, sumen un total de 5.545 estrangers, el que suposa el 73,37%. Amb menor mesura estan les nacionalitats ucraïnesa, armènia, colombiana, equatoriana, lituana i xinesa, que aporten entre 100 i 200 habitants.

La població estrangera a la comarca a sofert un important descens a partir de l'arribada de la crisi econòmica, l'any 2008 eren quasi 11.000 els estrangers que hi havia, el que dóna pistes de l'efecte retorn dels immigrants cap als seus països per la falta d'oportunitats laborals.

En el gràfic nº17 es poden veure les nacionalitats predominants al conjunt de la Vall d'Albaida.

Gràfic nº17. Estrangers per nacionalitat a la Vall d'Albaida l'any 2018

Font: PEGV i elaboració pròpia

Fent l'anàlisi del nombre d'estrangers per municipis, es pot veure com quasi la meitat d'ells viuen a Ontinyent, qüestió lògica, ja que és el municipi amb més habitants i amb molta diferència respecte a la resta. Però si es fa la comparació considerant la proporció d'estrangers respecte del total de la població, el municipi d'Ontinyent arriba a un 9,45%, i hi ha diversos municipis que superen aquest percentatge. Per damunt del 13% d'estrangers estan municipis com Castelló de Rugat, Montixelvo,

Terrateig o la Pobla del Duc, el qual presenta el percentatge més alt amb un 14,94%. Aquests municipis no es troben entre els més grans de la comarca ni tampoc entre els més industrialitzats, però tenen una característica en comú, disposen de cooperatives agrícoles amb necessitat de mà d'obra per al camp, el que potser sigui la resposta l'elevat nombre d'estrangers en aquests municipis.

En la taula nº20 es pot veure el nombre d'estrangers de cadascun dels municipis i el percentatge respecte al total de la seua població.

Taula nº20. Nombre d'estrangers per municipis i percentatge respecte al total de la seua població

Municipis	Estrangers	%	Municipis	Estrangers	%
Atzeneta d'Albaida	34	2,93	Quatretonda	56	2,50
Agullent	87	3,61	Fontanars dels Alforins	57	5,82
Albaida	531	8,99	Guadassèquies	20	4,50
Alfarrasí	114	9,03	Llutxent	161	6,78
Aielo de Malferit	498	10,72	Montaverner	58	3,56
Aielo de Rugat	6	3,87	Montixelvo	85	14,05
Bèlgida	36	5,36	Olleria, l'	1.038	12,62
Bellús	9	2,87	Ontinyent	3.346	9,45
Beniatjar	28	12,50	Otos	13	2,91
Benicolet	19	3,26	Palomar, el	36	6,25
Benigànim	424	7,19	Pinet	8	5,13
Benissoda	15	3,59	Pobla del Duc	379	14,94
Benissuera	20	11,11	Ràfol de Salem	29	6,59
Bocairent	75	1,78	Rugat	19	11,73
Bufali	1	0,63	Salem	16	3,70
Carrícola	2	2,15	Sempere	4	11,43
Castelló de Rugat	297	13,05	Terrateig	37	13,21

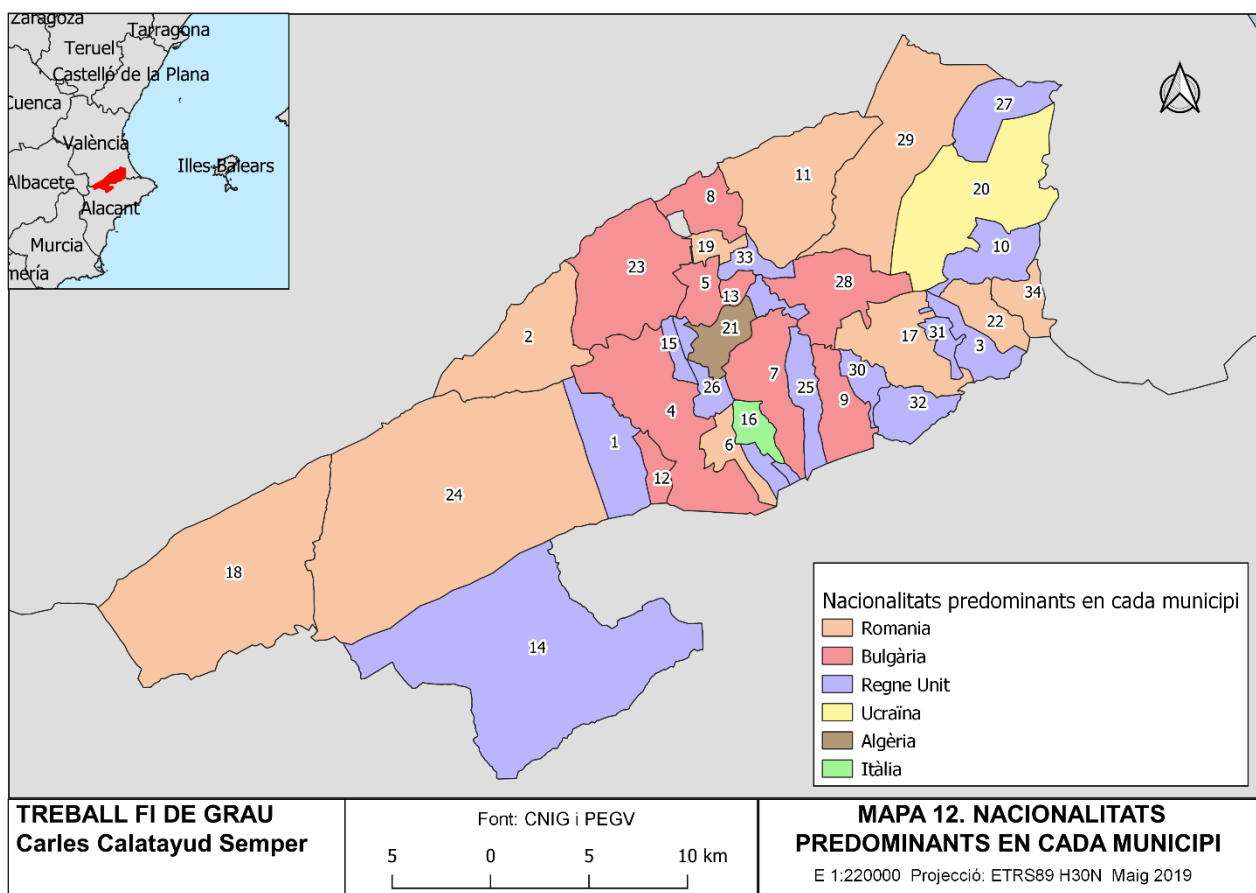
Font: PEGV i elaboració pròpia

Endinsant-se en l'anàlisi dels casos particulars dels municipis es poden observar alguns aspectes que criden l'atenció. Un cas destacable és el de l'Olleria, amb més de 1.000 estrangers en una població de 8.000, i 662 d'ells són de nacionalitat búlgara, el que suposa el 8% del total de la seua població. Aquesta gran colònia de búlgars que hi ha al municipi a portat a una problemàtica d'integració, ja que actualment a la població hi ha uns determinats carrers en els quals la gran majoria d'habitants són búlgars, que sols es relacionen entre ells i que sols freqüenten tendes o bars de propietaris del seu

país, el que suposa que molts d'ells, especialment els últims en arribar, ni tan sols aprenen l'idioma castellà o el valencià, perquè al relacionar-se solament amb gent búlgara, no els necessiten.

La nacionalitat romanesa predomina a Ontinyent, on suposa un terç del total d'estrangers que viuen a la ciutat, i també a Aiello de Malferit que té 400 habitants amb aquesta nacionalitat, el que suposa el 8,5% del total de la seua població. També crida l'atenció com hi ha pobles en els quals la gran majoria dels estrangers que hi viuen són romanesos, com passa als casos de Quatretonda, Montixelvo o Terrateig.

Mapa 12. Nacionalitats predominants en cada municipi l'any 2018

1. Agullent	8. Bellús	15. Bufali	22. Montixelvo	29. Quatretonda
2. Aiello de Malferit	9. Beniatjar	16. Carrícola	23. Olleria	30. Ràfol de Salem
3. Aiello de Rugat	10. Benicolet	17. Castelló de Rugat	24. Ontinyent	31. Rugat
4. Albaida	11. Benigànim	18. Fontanars dels Alforins	25. Otos	32. Salem
5. Alfarrasí	12. Benissoda	19. Guadassèquies	26. Palomar	33. Sempere
6. Atzeneta d'Albaida	13. Benissuera	20. Llutxent	27. Pinet	34. Terrateig
7. Bèlgida	14. Bocairent	21. Montaverner	28. Pobla del Duc	

Font: PEGV i elaboració pròpia

Pel que fa als marroquins, quasi tots els que hi ha a la comarca habiten a Ontinyent o a Albaida, on suposen el 20% del total dels estrangers.

D'altra banda estan els estrangers britànics, que habiten a la Vall per motius molt diferents dels casos anteriors, són, la majoria d'ells, persones jubilades que han comprat una casa a la comarca per la proximitat a la costa i per la tranquil·litat. Aquests es troben distribuïts per tota la comarca tant en poblacions menudes com grans. Però crida l'atenció com en molts dels municipis més menuts de la comarca representen la gran part o inclús la totalitat dels estrangers que en ells viuen, casos com els d'Aielo de Rugat, Bufali, Sempere, el Palomar o Rugat són alguns dels exemples.

Per últim, hi ha alguns casos en els quals la majoria de les persones d'una nacionalitat es troben a la mateixa població, el que posa de manifest la importància de l'efecte cridada. Deixant de banda Ontinyent, ja que al tindre una població molt per damunt de la resta, és lògic que hi haja nacionalitats que sols es troben a la capital, hi ha casos com el dels lituans, el 25% d'ells habita a la Pobla del Duc, on també en aquest municipi està la colònia més gran d'ucraïnesos de la comarca. Una altra nacionalitat són els armenis, que a més de a Ontinyent, també tenen una important colònia a Llutxent, on representen quasi el 20% del total d'estrangers. Els georgians, que encara que són pocs, quasi el 60% viu a Castelló de Rugat, i no menys importants són els brasilers en aquest municipi, on tenen la colònia més gran de la comarca, tot i que en els últims anys ha hagut un important efecte retorn cap al seu país encara segueixen sent un grup molt important. Un altre exemple és el dels algerians a Montaverner, que suposen el 27% dels estrangers, i els equatorians el 18%.

7. Conclusions

En el present Treball de Fi de Grau s'ha fet un anàlisi de l'evolució i les dinàmiques de la població de la Vall d'Albaida al llarg de les últimes dècades, i quines són les característiques de la seua població actual. Gràcies a aquest anàlisi es poden traure una sèrie de conclusions:

-L'evolució de la població en la comarca de la Vall d'Albaida ha tingut dinàmiques molt diferents des de mitjan segle XX, amb tres dècades (1950-1980) de gran creixement i desplaçament de persones dels pobles menuts als més grans, amb dues dècades posteriors (1980-2000) de reducció en el creixement de població a causa de la baixada de la natalitat, amb un període, a l'inici del segle XXI i fins a l'arribada de la crisi econòmica (2000-2008), de gran creixement de població gràcies a la immigració, i un període posterior marcat per la baixada generalitzada de la població per la reducció en la immigració i l'aparició d'una forta emigració.

- Els saldos naturals i migratoris s'han vist afectats per la crisi econòmica, fins a aquesta ambdós havien sigut positius, però a partir de l'any 2010 aproximadament passen a ser negatius, deixant un saldo real de constant pèrdua de població tant al conjunt de la comarca com a la majoria de municipis.

-La població de la comarca presenta una estructura regressiva, amb altes taxes d'envelliment, sobretot als municipis més menuts, en els quals també hi ha una alta masculinitat en la població activa. Aquest envelliment pot suposar un greu problema dintre d'uns anys quan la gran part de la població es trobi en edats de jubilació.

-Els estrangers en la comarca, molt importants en l'increment de població en èpoques de bonança econòmica, s'han vist greument afectats per la crisi econòmica, i molts d'ells han agafat el camí de tornada cap als seus països. Aquesta és una de les explicacions al continu descens de població a la comarca a partir de l'any 2010.

-És necessari canviar les tendències en les dinàmiques demogràfiques per tal de deixar de perdre població, ja que, el que succeïa en el segle passat als pobles menuts de la comarca, ara passa en tots ells, inclosa la seua capital.

-Hi ha poblacions amb greu risc de desaparició, el cas més clar és el de Sempere, amb tan sols 35 habitants i sense joves menors de 16 anys. Però també hi ha d'altres que, encara que tinguin més població, no deixen de perdre-la any rere any, i el seu envelliment fa que les previsions siguin de seguir amb una contínua pèrdua de habitants.

8. Bibliografia

- Alfonso Medrano, D. (2016). Els efectes demogràfics de la crisi actual a la Vall d'Albaida. En *IV Congrés d'estudis de la Vall d'Albaida* (pp. 627-636.). Benigànim: Institució Alfons el Magnànim, Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació.
- ARGOS. Portal de informació. (2019). Recuperat en: http://www.argos.gva.es/bdmun/pls/argos_mun/DMEDB_COMADATOSINDICADORES.DibujaPagina?aNComaId=24&aNIndicador=2&aVLengua=c
- Camarero, L. (2009). *La población rural de España. De los desequilibrios a la sostenibilidad social*. Barcelona: Fundació La Caixa.
- Centro de Descargas del CNIG (IGN). (2019). Recuperat en: <http://centrodedescargas.cnig.es/CentroDescargas/index.jsp>
- Collantes, F. (2004). *Los orígenes históricos de la despoblación en Aragón y España*. Postgrado on-line en Políticas Demográficas y Económicas frente a la Despoblación. Zaragoza/Huesca: Universidad de Zaragoza.
- Del Romero Renau, L. (2018). *Despoblación y abandono de la España rural. El imposible vencido*. Valencia: Tirant humanidades.
- Demografía y Población - Generalitat Valenciana. (2019). Recuperat en: <http://www.pegv.gva.es/es/temas/demografiaypoblacion>
- Domingo Pérez, C. i Teixidor de Otto, M.J. (1986). "La estructura por edades de la población valenciana. Estudio comarcal" en *Cuadernos de Geografía*. Nº 39-40, pp. 215-234.
- Escribano, J. (2008). La población de la tercera edad en la Vall d'Albaida: distribución y equipamientos. En *II Congrés d'estudis de la Vall d'Albaida* (pp. 497-526). Ontinyent: Institució Alfons el Magnànim, Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació.
- García Coll, A., Puga Gonzáles, D. i Sánchez Aguilera, D. (1998). "Envejecimiento demográfico en el País Valenciano: contrastes territoriales e implicaciones socio-demográficas" en *La población valenciana: pasado, presente y futuro*. Alicante: Instituto de cultura Juan-Gil Albert.
- García Pascual, F. et al. (2001). *La lucha contra la despoblación todavía necesaria. Políticas y estrategias sobre la despoblación de las áreas rurales en el siglo XXI*. Jaca: CEDDAR.
- Generalitat Valenciana. (2011). *Estratègia Territorial Valenciana*. València: Laimprenta CG. Recuperat en <http://www.habitatge.gva.es/es/web/planificacion-territorial-e-infraestructura-verde/libro-digital-77497>
- Generalitat Valenciana. Decret 182/2018, de 10 d'octubre, sobre l'assignació de la línia específica del Fons de Cooperació Municipal per a la Lluita contra el Despoblament dels

Municipis de la Comunitat Valenciana. DOGV, 15 d'abril de 2019, núm. 8531, pp 18926-18931.

- González Pérez, V. (1998). “La población valenciana en la actualidad; balances y perspectivas” en *La población valenciana: pasado, presente y futuro*. Alicante: Instituto de cultura Juan-Gil Albert.
- González Pérez, V. (1993). “La población valenciana durante la década 1981-1991” en *Investigaciones Geográficas*. Nº11, pp. 131-151.
- Hermosilla Pla, J., i Membrado Tena, J. (2019). Estudis Comarcals de la Província de València, La Vall d'Albaida. Recuperat en: https://puv.uv.es/doc_pdf/vall_albaida/mobile/index.html#p=19
- Hernández Hernández, M., Moltó Montero, E. i Rico Amorós, A. M. (2005). “Las actividades turístico-residenciales en La Montaña de Alicante”, en *Las montañas españolas: territorio, sociedad, patrimonio y cultura*, Universidad de Salamanca, CD.
- INEbase / Demografía y población. (2019). Recuperat en: https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/categoria.htm?c=Estadistica_P&cid=1254734710984
- Jurado Almonte, J.M. (2016). “Población y turismo rural en territorios de baja densidad demográfica en España” en *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*. Nº 71, pp 247-272
- Nadal Oller, J. (1976). *La población española (siglos XVI a XX)*. Barcelona: Editorial Ariel.
- Pena Gimeno, J.E. (1977). “El despoblamiento del interior valenciano” en *Cuadernos de Geografía*. Nº 20, pp. 35-46
- Recaño, J. (2017). “La sostenibilidad demográfica de la España vacía” en *Perspectives demografiques*, nº 7, pp. 1-4.
- Tirado Ballesteros, G. (2016). “Análisis de los programas de desarrollo rural en la Comunidad Valenciana (1991-2013)” en *Revista de Estudios sobre Despoblación y Desarrollo Rural*.
- Vallès, I. (1986). “La transició demogràfica i l'evolució de la població a la Vall d'Albaida i les Valls d'Alcoi” en *Cuadernos de Geografía*. Nº39-40, pp 365-390
- Vega, J. A. (2016). “España pierde población y envejece” en *Cinco días; Madrid*, oct 20, 2016.